

176534

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

SAĞLIK MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN AİLE
PLANLAMASINA İLİŞKİN BİLGİ VE TUTUMLARI

Aile Sağlığı Programı
BİLİM UZMANLIĞI TEZİ

Müzeyyen ETER

Rehber Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Namık ÇEVİK

ANKARA — 1982

T.C.
HACETTEPE UNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

SAĞLIK MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN AİLE
PLANLAMASINA İLİŞKİN BİLGİ VE TUTUMLARI

Aile Sağlığı Programı
BİLİM UZMANLIĞI TEZİ

Müzeyyen ETER

Rehber Öğretim Üyesi: Prof. Dr. Namık ÇEVİK

ANKARA - 1982

İÇİNDEKİLER

BÖLÜMLER

SAYFA

1- GİRİŞ

I-1. Amaç	1
I-2. Kapsam	1
I-3. Araştırmanın Önemi	2
I-4. Kaynaklar ve Araştırma Yöntemi	2

II- NÜFUS PLANLAMASI VE TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALAR

II-1. Nüfus Planlamasının Tanımı	4
II-2- Türkiyede Nüfus Planlaması ve Konuya İlişkin Çalışmalar.	4

III- SAĞLIK MESLEK LİSELERİ.

III-1. Sağlık Meslek Liselerinin Kuruluş ve Amacı.....	7
III-2. Eğitim ve Öğretim Programlarının İçeriği.....	8
III-3. Araştırma Kapsamına Alınan Sağlık Meslek Liseleri Hakkında Genel Bilgiler	8

IV- BULGULAR VE TARTIŞMA

IV-1. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencileri Tanımlayıcı Bilgiler.	11
IV-2. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Aile Planlamasına İlişkin Bilgi ve Tutumları	17

V. SONUÇ VE ÖNERİLER

ÖZET	46
KAYNAKÇA.....	48

EK- 1 SAĞLIK MESLEK LİSELERİ İSİM LİSTESİ

EK- 2 SAĞLIK MESLEK LİSELERİ HAFTALIK DERS DAĞITIM ÇİZELGELERİ

EK-3 ANKET FORMU,

T A B L O L A R

<u>Tablo No:</u>		<u>Sayfa No.</u>
1.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin okullarına göre dağılımı	11
2.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin bölümlere göre dağılımı	12
3.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaş gruplarına göre dağılımı	12
4.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre dağılımı	13
5.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin annelerinin çalışma durumuna göre dağılımı	14
6.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre dağılımı	14
7.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin babalarının mesleklerine göre dağılımı	15
8.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin yaşayan kardeş sayısına göre dağılımı	15
9.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin ailede kaçınıcı çocuk oluşlarına göre dağılımı	16
10.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin okudukları okula gelmeden önce yaşadıkları yere göre dağılımı	17
11.	Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin aile planlaması ile ilgili bilgiyi ne zaman aldıklarının bölümlere göre dağılımı	18
12.	Şimdiye kadarki herhangi bir desste size aile planlamasına ilişkin bilgi verildi mi?	19
13.	Aile planlamasına ilişkin bilgiyi size kim verdi?.....	20

<u>Tablo No:</u>	<u>Sayfa No.</u>
14. Aile planlamasına ilişkin bilgiyi kimden almayı tercih edersiniz?	21
15. Gebeliği önleme usullerini sizce kim anlatsa daha faydalı olur.....	22
16. Okumakta olduğunuz okulda aldığınız dersler içinde insan üretilmesi konusunu içeren dersiniz var mı?	23
17. Okumakta olduğunuz okulda aldığınız dersler arasında aile planlaması adında bir dersiniz var mı?	23
18. Aile planlaması ile ilgili bilginin hangi derste verilmesini istersiniz	24
19. Aile planlaması ile ilgili bilgilerin verilmesinde teori mi, uygulama mı sizce daha etkilidir	25
20. Siz hiç aile planlaması uygulamalarına katıldınız mı? .	26
21. Gebeliği önleme yöntemlerinden hangilerini biliyorsunuz	27
22. Ülkemiz koşullarında en pratik ve en etkili yöntem sizce hangisidir.....	28
23. Aile planlaması eğitim ve uygulama hizmetleri hangi sağlık kuruluşlarında verilmektedir	29
24. Gebeliği önleme yöntemini eşler arasında hangisi uygulamalıdır.	29
25. Gebeliği önlemeyi düşünürseniz kimin yardımını istersiniz	30
26. Aile planlaması hizmetlerinin halk sağlığını iyileştirmede önemli bir etken olduğu görüşünü benimsiyormusunuz.	31
27. Sizce sosyo-ekonomik gelişme ile nüfus artış hızı arasında sıkı bir ilişki var mıdır	32
28. Bir evde çok çocuk olması aile geçimini nasıl etkiler...	33
29. Şimdi çocuk yetiştirme eskiye göre nasıldır.	33

<u>Tablo No:</u>	<u>Sayfa No.</u>
30. Yurdumuzda çocuk ölümleri eskiye göre nasıldır.	34
31. Kadının çok ve sık aralıklarla çocuk doğurması sağlığı- nı nasıl etkiler	35
32. Eğer bir kadın planlamadığı halde gebe kalır ama bu ço- cuğu doğurmak istemezse ne yapabilir	36
33. Bütün hayatınız boyunca sahip olmak istediğiniz çocuk sayısını seçmek elinizde olsa idi kaç çocuk isterdiniz	37
34. Yurdumuzda aile planlaması için gerekli olan eğitim öğretim ve hizmetin sağlanmasını yeterli buluyormusunuz	39
35. Sizce kürtaj bir aile planlaması yöntemi olabilir mi ..	40
36. Sizce kürtaj serbest bırakılmalıdır	41
37. Aile planlaması sözünden ne anlıyorsunuz	42

1. B Ö L Ü M

GİRİŞ

1.1. Amaç

Türkiye'de aşırı doğurganlık bir sağlık sorunu olarak güncelliğini korumaktadır. Bu sorunun çözümlenmesi gerekmektedir. Planlı kalkınma sağlıklı bir nüfus politikasının saptanması ile olanaklıdır. Bu nedenle Türkiye'de bilimsel ve uygulamaya dayalı aile planlaması çalışmaları yapılmaktadır.

Bu araştırmada amaç ülkemizin büyük bir gereksinme duyduğu yardımcı Sağlık personelinin yetiştirmeye yönelik Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin aile planlamasına ilişkin bilgi ve tutumlarına incelemek sonuçlarını sosyal gerçeklere uygun olarak yorumlamaktır. Temel mesleki öğretimde verilen bilgiler uygulamada kazandırılan beceriler personelin gelecekte sunacakları hizmetin kalitesini büyük ölçüde etkileyecektir. Amaçlara yönelik ve verimli sağlık hizmeti üretimini gerçekleştirilmesinde yardımcı personeline önemli görevler düştüğü yadsınamaz. Anılan personel sağlık kurumlarında aile planlaması eğitimi ve doğrudan uygulama hizmetlerini yürütmektedir. Kuşkusuz uygulamanın içinde bulunan yardımcı sağlık personelinin konu ile ilgili bilgi ve tutumları sağlık hizmetinin sunulmasında verimliliği arttıracaktır.

Araştırma sonuçlarının, yardımcı sağlık personelinin sağlık hizmetlerinin gerektirdiği nitelikte yetiştirilmelerini sağlayıcı uygulamaya ağırlık veren, eğitim programlarının geliştirilmesine yardım edeceği ve ışık tutabileceği düşüncesiyle hazırlanmıştır.

1.2. Kapsam

Konuyla ilgili araştırma, Hemşirelik, Ebelik, Sağlık Memurluğu laboratuvar, radyoloji ve çevre sağlığı bölümlerinde eğitim ve öğretim yapan Cebeci Sağlık Meslek Lisesi, Doğumevi Sağlık Meslek Lisesi, Yenışehir Sağlık

Meslek Lisesi, Keçiören Sağlık Meslek Lisesi ve Çankırı Sağlık Meslek Lisesinde yapılmıştır. Tüm bölümlerin 4 yıllık eğitim programları uygulanmış olan son sınıf öğrencileri araştırma kapsamına alınmıştır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde aile planlaması konusunda yapılan pek çok araştırma Türk toplumunu aile planlaması hakkında gerekli bilgilerin özellikle Sağlık Personelinden öğrenmek arzusunda olduğunu ortaya koymuştur. Bu hizmeti topluma götürmek için yeterli nitelik ve nicelikte sağlık personeline giderek gereksinim artmaktadır.

Nüfus yapısı ve artışları ile ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma arasında sıkı ilişkiler belirlenmiş olduğundan bu güne kadar hazırlanmış olan kalkınma planlarının pek çoğunda konunun ele alındığını görmekteyiz. Gerçekte aile planlaması eğitiminin Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerine verilmemesi gelecekte sağlıklı bir toplum yaratılamayacağı kuşkusunu uyandırmaktadır. Bu nedenle elindeki kaynakların en verimli biçimde kullanması gereken insan gücünün kendisi de verimli kullanılmayı gerektiren bir kaynaktır,¹ Genel olarak personelin işini benimseyerek ve isteyerek yapmasını iş verimliliğinin arttırdığını davranış bilimciler tarafından saptanmıştır.² Yukarıda çizilen çerçeve doğrultusunda konunun önemi bu araştırmanın yapılmasına ortam hazırlamıştır.

1.4 Kaynaklar ve Araştırma Yöntemi

Çalışmanın sürdürülmesi sırasında konuyla ilgili kitaplardan, yasal kaynaklardan, dergi, makale, teksir notları ve yayınlanmamış tezlerden ayrıca Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Mesleki Öğretim Genel Müdürlüğü, Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü'nün yetkili yöneticileri, Sağlık Kuruluşlarının ilgili departmanlarında görevli personel ve Sağlık Meslek Lisesi yöneticileri ile yapılan mülâkatlar sonucunda elde edilen bilgilerden faydalanılmış ve kaynakçada bu eserlerin çoğu belirtilmiştir.

Konu ile ilgili kaynakların bulunması için Türkiye Makaleler Bibliyografyası ³ ve Türkiye Bibliyografyası ⁴ taranmıştır. Hacettepe Üniversitesi Mezuniyet sonrası Eğitimi Fakültesinin hazırladığı araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi ⁵ ile Bilimsel Araştırma Teknikleri ⁶ isimli kitaplar tezin hazırlanması sırasında yararlanılan kaynaklardan olmuştur.

Bu çalışma betimleyici (descriptive) bir araştırma olup, kullanılan araştırma yöntemi anket metodudur.⁷

Bu okulların dört yıllık eğitim programı uygulanmış olan son sınıf öğrencilerinin tümü (364) denek olarak alınmıştır. Ancak bunların 300'üne (% 82) anket uygulanabilmıştır. Diğer denekler izinli, raporlu, tutuklu ve bilinmeyen nedenlerle okullarında bulunamayan 64 öğrenciye (%17.6) anket uygulama olanağı bulunamamıştır.

Anket toplam olarak 41 soruyu içermekte ve iki bölümden oluşmaktadır. (Ek:3) Anket sorularının birinci bölümünde öğrencilerin genel nitelikte, ikinci bölümünde ise aile planlamasına ilişkin bilgi ve tutumları saptanmaya çalışılmıştır.

Amaca yönelik soruların hazırlanmasından sonra gerekli düzeltmeler yapılmış ve araştırma kapsamına alınmayan bir okulda ön deneme olarak yirmi denek öğrenciye uygulanmıştır. Ön deneme uygulamasında anket süresi dikkate alınmış, en uygun süre 20-25 dakika arasında değişmekte olduğu gözlenmiştir. Anket araştırma öncesi ve araştırma süresi içinde araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Yanıtlanan anket verileri Hacettepe Üniversitesi Bilgi İşlem Merkezinde Bilgisayar ile dizgelenmiştir.

Bu çalışma Şubat 1980'de başlamış ve anket uygulamaları Mayıs, Haziran 1980'de yapılmış olup, Aralık 1980'de de tamamlanmıştır.

II. B Ö L Ü M

NÜFUS PLANLAMASI ve TÜRKİYE'DE YAPILAN ÇALIŞMALAR

II.1. Nüfus Planlamasının Tanımı

Ailelerin istedikleri zaman ve istedikleri sayıda çocuk sahibi olmaları demektir,hiçbir zaman ailenin sınırlandırılması anlamını taşımaz.Amaç evli çiftlerin tamamen serbest iradelerinde bakabilecekleri kadar çocuğa sahip olabilmeleri, sak ve çok çocuk sahibi olan annenin sağlığının korunması ve sağlıklı çocuklar yettirilmesini sağlamaktır.⁸

II.2. Türkiye'de Nüfus Planlaması ve Konuya İlişkin Çalışmalar

Ülkemiz için ekonomik, sosyal ve tıbbi yönleriyle önemli sorunlardan biri olan nüfus planlaması 557 sayılı nüfus planlaması yasası ile 10.Nisan. 1965 tarihinden beri uygulanmaktadır. Yasada, nüfus planlaması gerekliliğinin halka duyurulması ve bu hususlarla ilgili eğitim, öğretim ve uygulamanın Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelik esaslarına göre askeri, resmi ve gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapılarak yürütüleceği belirtilmektedir. Yasa bu alandaki çalışmalarını yürütme ve bu hususta gerekli örgütü kurma yetkisini Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına vermiş ve 665 Sayılı Yasa ile Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bünyesinde Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Nüfus Planlaması Genel Müdürlüğü, Nüfus Planlaması konusunda araştırma, plan ve programların uygulanarak, nüfus artış hızının yumuşatılmasını sağlamak, istenmeyen gebeliklere mani olmak için, isteyen ailelere nüfus planlaması ile ilgili bilgi, ilâç ve gerekleri sağlamak, eğitim ve faaliyetleri denetlemek ve bütün bu konulardaki programların uygulanmasını yürütmek ve denetlemekle görevlidir.⁹

Yurdumuzun sağlık gereksinmelerine gerçekçi bir yaklaşım getirilebilmesi ve çağdaş sağlık sistemi anlayışının uygulanabilmesi konusunda beklen-

dışı sağlık personeline özellikle köy ebesi ve ana çocuk sağlığı merkezli iş birimlerinde, temel sağlık hizmetlerini uygulayan diğer yardımcı sağlık personeline önemli sorumluluklar düşmektedir.

Ana ve çocuk sağlığına ilişkin veriler, ülkelerin sağlık düzeyleri hakkında önemli bir ölçüt olarak kabul edilir. Bu alanda verilen hizmetlerin ülkemizde henüz istenilen düzeyde olmadığı, bu verilere bakılarak kolayca anlaşılır.

Türkiye'de bebek ölüm hızı gelişmiş ülkeler ile karşılaştırıldığında, çok yüksektir. Devlet Planlama Teşkilatının 1979 verilerine göre %123 tür. Çocuk ölümlerinin bu kadar yüksek olması, aile planlamasının uygulanmasından doğan aksaklıklar, beslenme yetersizliği, yanlış beslenme, olumsuz çevresel koşullar, eğitsel sorunlar ile açıklanabilir. Açıkça aile planlaması ana ve çocuk sağlığına katkıda bulunur. Aynı biçimde olumlu sağlık hizmetleri de aile planlamasını geliştirir.¹⁰ Türkiye'de 1000 canlı doğuma düşen düşük sayısı 52 dir. Gebeliklerin 1/3 oranı düşük ile sona ermekte ve çocuk düşüren annelerin sayısı yılda 500.000'e ulaşmaktadır. Bu kadınların yaklaşık 10.000¹¹⁻¹² düşük nedeni ile yaşamlarını yitirmektedirler. Doğumlarda anne ölüm oranı % 1.3, düşüklerde ise % 5.7 dir.¹³ Nüfusun genç oluşu, yanlış ve eksik beslenme sonucu ortaya çıkan hastalıklar, bebek ölüm oranlarının yüksekliği, çevre sağlığı koşullarının istenilen düzeyde olmaması gibi nedenler ile ana çocuk sağlığı hizmetlerinin etkin bir biçimde yürütülmesi, önemli bir sorun olma niteliğini korumaktadır.¹⁴

Anne ölümlerine yolaçan nedenler ne yazık ki tümünden kaldırılamamaktadır. Hastalıklar, güç doğumlar, düşükler, her yıl ülkemizde binlerce çocuğu annesiz bırakmaktadır. Yapılan pek çok araştırma, çocuğun anadan yoksun kalmasının olumsuz davranış gelişmelerine neden olduğunu göstermektedir.¹⁵

Türkiye'de yüksek nüfus artışına sebep olan doğumların ekseriyeti

istenmeyen gebeliklerden meydana gelmektedir. İstenmeyen gebeliklerden kurtulmak için, kadınlarca alınan gizli ilkel ve sağlıksız önlemlerin sonucu ise kötü olmaktadır. Bir çok ülkede kürtajın serbest bırakılması ile bu sorunun çözümlendiği gözlemlenmektedir. Tüm bu sorunlar ana ve çocuk sağlığının dolayısı ile aile planlamasının önemini ortaya koymaktadır.

III. B Ö L Ü M

SAĞLIK MESLEK LİSELERİ

III.1. Sağlık Meslek Liselerinin Kuruluş ve Amacı

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sağlık Hizmetlerinin gerektirdiği dallarda yurt ihtiyacını karşılamak üzere gerekli personeli yetiştirmek için okullar açmıştır.

1960 yılına kadar bu okulların eğitim, öğretim ve yönetimi Tedavi Kurumları Genel Müdürlüğüne bağlı eğitim şubesi tarafından yürütülmüştür. 1954'de yasalanan Hemşirelik Kanunu ile bu görev Hemşirelik Bürosuna verilmiştir. Bu gün ise bu görev, 1960'da makam onayı ile 1963 yılında 225 sayılı kanun ile kurulan Mesleki Öğretim Genel Müdürlüğüne yerine getirilmektedir. 1961-1962 öğrenim yılından itibaren hemşire ve sağlık memurları okulları reorganize edilerek sağlık kolejleri adı altında öğrenim süreleri dört yıla çıkarıldı. Köy Ebe Okulları da Sağlık Okulları adı altında birleştirilerek öğrenim süreleri üç yıl oldu.⁹ Bu okulların üç yıl olan eğitim ve öğrenim süresi Ana-Çocuk Sağlığı bölümünde 1976 yılında beş yıla çıkarılmıştır. Bu okulların tümü 20.Şubat 1979 tarihinde 603 sayılı bakanlık kararı ile Sağlık Meslek Liselerine dönüştürülmüştür. Bu karar ile Sağlık Meslek Liselerinin sayısı 76'ya yükselmiştir.^{Ek.1} 75 Yıllık program uygulanan sağlık okullarınının 3 yıllık programlarını temel mesleki eğitim kabul ederek 3. sınıfı bitiren öğrenciler Sağlık Meslek liselerinin ebelik bölümü 1. sınıfına sınavsız kabul edilmişlerdir. 13.Kasım.1979 tarihinde 16808 Resmi Gazetede yayını ile sağlık Kolejleri adı Sağlık Meslek Liselerine dönüştürülmüştür.¹⁶

Sağlık Meslek Liselerinin görevleri Milli Eğitimin genel amaç ve temel ilkelerine uygun olarak, sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde yasa, tüzüm ve yönetmeliklerde belirtilen yetki ve sorumluluk çerçevesinde düzenlenmektedir.

Bu düzenlemede tüm öğrencilere orta öğretim düzeyinde genel kültür vermek, sağlık hizmetlerinin etkin ve verimli biçimde geliştirilmesi için mesleki, teknik ve sosyal bilimlerle ilgili bilgi ve beceri kazandırmak, meslek disiplininin gerektirdiği davranışlarla ilgili olarak sorumluluk yüklenme bilincini vermektir. 16

Sağlık Meslek Liselerinin özel amaçları öğretim programının başında belirtilmektedir. Ayrıca okutulan derslerin türleri amaçları konular ve uygulamada gözönünde bulundurulacak esaslar öğretim programlarında saptanır,

III.2. Eğitim ve Öğretim Programlarının İçeriği, Sağlık Meslek Liseleri Eğitim Programlarının İçeriği Ek.2'de verilmiştir.

III.3. Araştırma Kapsamına Alınan Sağlık Meslek Liseleri Hakkında Genel Bilgiler.

Araştırma Kapsamına alınan Sağlık Meslek Liselerinin kuruluş amaçları tüm Sağlık Meslek Liselerinin kuruluş amaçlarına yönelik olarak düzenlenmiştir.

Cebeci Sağlık Meslek Lisesi: Hemşirelik Bölümü.

1956 yılında Ebe-Hemşire-Laborant Okulu olarak öğretime başlamıştır. Ortaokula dayalı öğrenim süresi üç yıl olan okul 1957-1958 öğretim yılından itibaren dört yıla çıkarıldı ve Ebe, Hemşire olarak mezun vermeye başladı. 1961-1962 öğretim yılından itibaren Reorganize edilerek Sağlık Koleji olmuştur. 9

13 Kasım 1979 tarih ve 16808 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sağlık Meslek Liseleri Yönetmeliği ile birlikte Sağlık Koleji adı Sağlık Meslek Lisesi olarak değiştirilmiştir. Hemşirelik eğitim ve öğretimi yapılan bu okula yalnız yatılı kız öğrenci alınmaktadır. 1979-1980 öğretim yılında okulun tüm öğrenci sayısı 227'dir. Son sınıf öğrenci sayısı 65'dir.

Doğumevi Sağlık Meslek Lisesi : Ebelik Bölümü.

Ortaokula dayalı ilk ebe okulu 1952'de Ankara Doğumevi bünyesinde açılmasına rağmen bu okul 1956'da kapatılarak öğrencileri Ankara Cebeci Hemşire,Ebe,Laborant Okuluna nakledilmiştir. 1959'da tekrar açılan Doğumevi Ebe Okulu, 1961-1962 yılında Sağlık Koleji olmuştur.⁹ 13 Kasım 1979 yılından itibaren Sağlık Meslek Lisesi adını alan, ebelik eğitim ve öğretimi yapılan bu okula yalnız yatılı kız öğrenci alınmaktadır. 1979-1980 öğretim yılında tüm öğrenci sayısı 220'dir. Son sınıf öğrenci sayısı 51'dir.

Yenişehir Sağlık Meslek Lisesi: Laboratuvar ve Radyoloji Bölümü.

1946 yılında "Sağlık Komiserleri Okulu" adı altında parasız yatılı olarak açılmış ve 1946-1947 ders döneminde bu okul "Sağlık Memurları Okulu" adını almıştır. 1948'de Sivas, 1954'de İstanbul'deki okullar kapatılarak öğrencileri bu okula nakledilmiştir.⁹

1961'de yapılan reorganizasyonla Ankara Yenişehir Sağlık Koleji adını alan bu okul üç branş(Laboratuvar,Radyoloji,Çevre Sağlığı) üzerine öğrenime başlamıştır. Çevre Sağlığı Bölümü, 1971-1972 ders yılında öğretime başlayan Keçiören Sağlık Koleji'ne nakledilmiştir.⁹ Laboratuvar ve Radyoloji bölümlerin eğitim ve öğretim yapan okul 13 Kasım 1979 yılından itibaren Sağlık Meslek Lisesi adını almıştır. Yatılı kız ve erkek öğrenci kabul eden okul,Laboratuvar teknisyeni ve Radyoloji teknisyeni mezun etmektedir. 1979-1980 öğretim yılını da tüm öğrenci sayısı 408'dir.Son sınıf öğrenci sayısı 122'dir.

Keçiören Çevre Sağlığı Meslek Lisesi: Çevre Sağlığı.

1971-1972 ders yılında çevre sağlığı üzerine eğitim ve öğretime başlamıştır. 13 Kasım 1979'da Sağlık Meslek Lisesi adını almıştır. 1979-1980 ders yılında tüm öğrenci sayısı 289'dur. Son sınıf öğrenci sayısı 56'dir.

Çankırı Sağlık Meslek Lisesi: Toplum Sağlığı.

1963 yılında öğretime başlayan bu okul yalnız erkek yatılı öğrenci kabul etmektedir. 1979-1980 ders yılında tüm öğrenci sayısı 210'dur.Son sınıf öğrencisi 70'dir.

Eğitim programlarının içeriği: Sağlık Meslek Liselerinin eğitim programları incelendiğinde, yalnız ebelik bölümünde 3 yıl önce uygulanmaya başlanan "Ana Sağlığı ve Aile Planlaması" adında ayrı bir dersin olduğu, hemşirelik ve diğer bölümlerde ayrı bir dersin olmadığı görülmektedir. Ancak bazı dersler içinde Aile Planlaması konusuna yer verilmişse de-bu derslerin konularının çok yoğun olması nedeniyle olsa gerek-konunun ya hiç ya da yeterince işlenmediği görülmüştür.

IV. B Ö L Ü M

BULGULAR VE TARTIŞMA

(Sonuçların Yorumlanması)

IV.1. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencileri Temsilleyici Bilgiler.

Araştırma Kapsamına alınan öğrencilerin okudukları okullara göre dağılımı tablo 1'de görülmektedir.

TABLO I

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN OKULLARINA GÖRE DAĞILIMI

OKUDUKLARI OKUL	SAYI	%
Cebeci Sağlık Meslek Lisesi	59	19.7
Doğumevi " " "	47	15.7
Yenişehir " " "	88	29.3
Keçiören " " "	41	13.7
Çankırı " " "	65	21.7
TOPLAM	300	100.00

Cebeci Sağlık Meslek Lisesinde 59, Doğumevi Sağlık Meslek Lisesinde 47, Yenişehir Sağlık Meslek Lisesinden 88, Keçiören Sağlık Meslek Lisesinden 65, toplam 300 öğrenci bu araştırmaya katılmıştır.

TABLO 2

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI

OKUDUKLARI BÖLÜM	SAYI	%
Hemşirelik	59	19.7
Ebelik	47	15.7
Laboratuvar	64	21.3
Radyoloji	24	8.0
Çevre Sağlığı	41	13.7
Toplum Sağlığı (Sağlık Memuru)	65	21.7
TOPLAM	300	100.00

Hemşirelik'ten 59, ebelik'ten 47, laboratuvar'dan 64, radyoloji'den 24, çevre sağlığından 41, toplum sağlığından 65 öğrenci araştırmamıza katılmıştır.

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin yaş gruplarına göre dağılımı tablo 3'de görülmektedir.

TABLO 3

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN YAŞ GRUPLARINA GÖRE DAĞILIMI

YAŞ GRUPLARI	SAYI	%
18 den küçük	3	1.0
18 - 20	264	88.0
21 - 23	32	10.7
24 - 26	1	0.3
TOPLAM	300	100

Araştırma kapsamına giren öğrencilerin % 88'i 18-20, %10.7'si 21-23, %0.3'ü 24-26 yaş grubundadır. %1'i de 18 yaşından küçüktür.

TABLO 4

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN ANNELERİNİN EĞİTİM DURUMLARINA GÖRE DAĞILIMI

EĞİTİM DURUMU	ANNE	
	SAYI	%
Okur-yazar değil	176	58.7
İlkokul	118	39.3
Orta-Lise	6	2.0
Yüksek Okul	-	-
TOPLAM	300	100

Tablo 4'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin % 58.7'si okur-yazar değildir, % 2'si ortaokul ve lise mezunudur. İlkokul bitirenlerin oranı ise % 39.3'dür.

Türkiye genelinde okur yazar olmayan kadınların genel kadın nüfusuna oranı % 64.4'tür. ¹⁷ Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin annelerinin okur-yazar olmayanlarının oranı % 58.7'dir. Bu durum Türkiye oranlarından daha iyidir.

TABLO 5

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN ANNELERİNİN ÇALIŞMA DURUMUNA
GÖRE DAĞILIMI

ÇALIŞMA DURUMU	SAYI	%
Ev kadını	284	94.7
Çalışıyor	16	5.3
TOPLAM	300	100

Tablo 5'de görüldüğü gibi öğrencilerin annelerinin % 94.7'si ev kadını, % 5.3'ü çalışmaktadır.

Türkiye'de bilindiği gibi kırsal alanda kadınların çalışması büyük ölçüde tarım kesimindedir. 1973'de yapılan bir araştırmaya göre, çalışan kadınlar arasında büyük kentlerde oturanlar genellikle evin dışında bir iş yaptıkları halde, kasabada çalışan kadınların % 43'ü evlerinde para getiren bir iş yaptıklarını belirtmişlerdir. ¹⁸⁻¹⁹

Öğrencilerin babalarının eğitim durumlarına göre dağılımı tablo 6'da görülmektedir.

TABLO 6

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN BABALARININ EĞİTİM DURUMLARINA
GÖRE DAĞILIMI

EĞİTİM DURUMU	SAYI	%
Okur-yazar değil	64	21.3
İlkokul	181	60.3
Ortaokul-Lise	45	15.0
Yüksek okul	10	3.3
TOPLAM	300	100

Tablo 6'da görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının % 21.3'ü okur-yazar değildir. % 60.3'ü ilkokul, % 15'i ortaokul-Lise, % 3.3'ü yüksek okul mezunudur.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin babalarının eğitsel durumu 19 yılı genel nüfus sayımı verilerine göre daha iyidir. ¹⁷

TABLO 7

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN BABALARININ MESLEKLERİNE GÖRE DAĞILIMI

MESLEK	SAYI	%
Çiftçi	128	42.7
Devlet Memuru	62	20.7
İşçi	45	15.0
Serbest Meslek	65	21.7
TOPLAM	300	100

Tablo 7'de görüldüğü gibi öğrencilerin babalarının % 42.7'si Çiftçi, %20.7'si Devlet Memuru, %15'i işçi, %21.7'si Serbest meslek sahibidir.

TABLO 8

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN YAŞAYAN KARDEŞ SAYISINA GÖRE DAĞILIMI

YAŞAYAN KARDEŞ	SAYI	%
0 - 1	25	8.3
2 - 3	94	31.3
4 - 5	100	33.3
6 - 7	57	19.0
8 ve daha çok	24	8.0
TOPLAM	300	100

Tablo 8'de görüldüğü gibi öğrencilerin % 8.3'ünün 0-1 kardeşi, % 31.3'nün 2-3 kardeşi, % 33.3'nün, 4-5 kardeşi, % 19'nun 6-7 kardeşi %8'nin 8 ve daha çok sayıda yaşayan kardeşi vardır.

Öğrencilerin önemli bir bölümünün(% 91.6) iki ve daha çok çocuklu ailelerden geldiği görülmekte olup, Türkiye oranlarına uygundur.²⁰

TABLO 9

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN AİLEDE KAÇINCI ÇOCUK OLUŞLARINA GÖRE DAĞILIMI

DOĞUŞ SIRASI	SAYI	%
1. Çocuk	72	24.0
2. "	55	18.3
3. "	72	24.0
4. "	40	13.3
5 ve daha çok	61	20.3
TOPLAM	300	100

Tablo 9'da görüldüğü gibi öğrencilerin % 24'ü ailede birinci çocuk, % 18.3'ü ikinci, % 24'ü üçüncü, % 13.3'ü dördüncü, % 20.3'ü beşinci ve beşin üstündeki çocuklardır.

Bir kural olmamakla birlikte, yapılan incelemeler, çok başarılı insanlar arasında, ilk çocuk olma oranının, sonra doğanlardan yüksek olduğunu göstermektedir.¹⁵

Araştırma sonuçlarına göre ikinci ve daha sonraki çocuk olarak dünyaya gelen öğrencilerin oranı % 75.9'dur.

TABLO 10

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN OKUDUKLARI OKULA GELMEDEN ÖNCE YAŞADIKLARI YERE GÖRE DAĞILIMI

YAŞADIKLARI YER	SAYI	%
İl	59	19.7
İlçe	84	28.0
Kasaba	62	20.7
Köy	95	31.7
TOPLAM	300	100

Tablo 10'da görüldüğü gibi, öğrencilerin %19.7'si ilde, %28'i ilçede %20.7'si kasabada, % 31.7'si köyde yaşamaktadır.

Bu öğrencilerin % 80.4'ü kırsal kesimde yaşamaktadırlar. Bu oran ilde yaşayan öğrencilerin (%19.7) oranına göre anlamlı bir orandır.

IV.2. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Aile Planlamasına İlişkin Bilgi ve Tutumları

Araştırma Kapsamına alınan öğrencilerin aile planlamasına ilişkin bilgi ve tutumlarını değerlendirmede uygulanan anket soruları ve sonuçlarının tablo halinde yorumlanması.

TABLO 11

ARAŞTIRMA KAPSAMINA ALINAN ÖĞRENCİLERİN AİLE PLANLAMASI İLE İLGİLİ BİLGİYİ NE ZAMAN ALDIKLARININ BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI

BÖLÜMLER	BU OKULA GELMEDEN ÖNCE		BU OKULA GELDİKTAN SONRA		TOPLAM SAYI
	SAYI	%	SAYI	%	
Hemşirelik	12	20.3	47	79.7	59
Ebelik	3	6.4	44	93.6	47
Laboratuvar-Radyoloji	54	61.4	34	38.6	88
Çevre Sağlığı	7	17.1	34	82.9	41
Toplum Sağlığı	18	27.7	47	72.3	65
TOPLAM	94	31.3	206	68.7	300

$$\chi^2 = 58.07$$

$$SD=4$$

$$P < 0.05$$

Hemşirelik Bölümü öğrencilerinin % 20.3'ü Aile Planlaması ile ilgili bilgiyi bu okula gelmeden önce, % 79.7'si de geldikten sonra aldıklarını söylemişlerdir. Ebelik Bölümü öğrencilerinin % 6.4'ü okula gelmeden önce, % 93.6'sı da geldikten sonra, Laboratuvar ve Radyoloji Bölümü öğrencilerinin % 61.4'ü okula gelmeden önce, % 38.6'sı da geldikten sonra, Çevre Sağlığı Bölümü öğrencilerinin % 17.1'i okula gelmeden önce, % 82.9'u da geldikten sonra Toplum Sağlığı öğrencilerinin % 27.7'si okula gelmeden önce, % 72.3'ü de geldikten sonra aldıklarını söylemişlerdir.

Laboratuvar ve Radyoloji bölümünde okula geldikten sonra Aile Planlaması hakkında bilgi alan öğrencilerin oranının (%38.6) diğer bölümlere göre daha düşük olmasının nedeni okullarında konu ile ilgili bilginin verilmemesi ile açıklanabilir.

İstatistiki yöntemlerle, bölümler arasında önemli fark bulunmuştur. Ancak Hemşirelik, Çevre Sağlığı ve Toplum sağlığı arasında ki fark önemsiz bulunmuştur.

TABLO 12

ŞİMDİYE KADAR Kİ OKUL PROGRAMLARINIZDA HERHANGİ BİR DERSTE SİZE AİLE PLANLAMASINA İLİŞKİN BİLGİ VERİLDİ Mİ? BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI

BÖLÜMLER	EVET		HAYIR, HATIRLAMİYORUM		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI.
Hemşirelik	49	83.1	10	16.9	59
Ebelik	40	85.1	7	14.9	47
Laboratuvar-Radyoloji	31	35.2	57	64.8	88
Çevre Sağlığı	24	61.5	17	41.5	41
Toplum Sağlığı	50	76.9	15	23.1	65
TOPLAM	194	64.7	106	35.3	300

$$\chi^2 = 55.65$$

$$SD=4$$

$$P < 0.05$$

Tablo 12'de görüldüğü gibi, "Şimdiye kadar ki okul programlarınızda herhangi bir derste size Aile Planlamasına ilişkin bilgi verildi mi?" sorusuna, Hemşirelik bölümü öğrencilerinin % 83.1'i evet, % 16.9'u hayır, hatırlamıyorum, Ebelik bölümü öğrencilerinin % 85.1'i evet, % 14.9'u hayır, Laboratuvar ve Radyoloji bölümü öğrencilerinin % 35.2'si evet, % 64.8'i hayır, Çevre Sağlığı bölümü öğrencilerinin % 61.5'i evet, % 41.5'i hayır, Toplum Sağlığı bölümü öğrencilerinin % 76.9'u evet, % 23.1'i hayır, hatırlamıyorum diye cevap vermişlerdir.

İstatistiki yöntemlerle bölümler arası fark önemli bulunmuştur. Farkın nereden geldiği araştırılmış, bölümler teker teker analiz dışı bırakılarak işleme devam edilmiştir. Laboratuvar Radyoloji ve Çevre Sağlığı bölümleri analiz dışı bırakıldığında bölümler arası fark önemsiz bulunmuştur.

Yukarda belirtilen verilere göre Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin aile planlamasına ilişkin bilgiyi almış oldukları söylenemez. Bu olgu öğrencilerin okullarının eğitim programlarına aile planlaması dersinin konulmaması dan kaynaklanmaktadır.

TABLO 13

AİLE PLANLAMASINA İLİŞKİN BİLGİYİ SİZE KİM VERDİ?

CEVAP	SAYI	%
Hiç kimse	33	11.0
Ana-Baba	16	5.3
Öğretmen	161	53.7
Sağlık Personeli	32	10.7
Arkadaş	6	2.0
Basın	52	17.3
TOPLAM	300	100

Tablo 13'de görüldüğü gibi, öğrencilerin % 11'i Aile Planlamasına ilişkin bilgiyi kendilerine hiç kimsenin vermediğini söylemişlerdir. Gerçekten Tablo 37 'de görüldüğü gibi Aile Planlaması kavramını dahi bilmiyen veya yanlış bilen öğrencilerin sayısı hayli yüksektir. Öğrencilerin % 5.3'ü Ana-babanın, % 53.7'si öğretmenin, %10.7'si Sağlık Personelinin, % 2'si arkadaşın % 17.3'ü de basının kendilerine bilgi verdiğini söylemişlerdir.

Sağlık eğitimi yapılan bu okullarda eğitim ve öğretim yapan öğrencilerin % 11.0'nin aile planlamasına ilişkin bilgiyi hiç kimseden alması konunun önemini vurgulamakta ve ivedilikle çözümlenmesi gerekmektedir. Bilgi edinme konusunda en etkin rolü %53.7 ile öğretmenler üstlenmektedir.

1970 yılında İngiltere'de yapılan bir araştırmada örneğe çıkan kadın ve erkeklerin % 41'i korunmayı komşu ve akrabalarından duyduklarını söylemişlerdir.²¹

Yusuf Öztürk 1974 yılı araştırmasında kadın ve erkeklerin % 42.2'nin ebeden, %12.2'nin hemşireden, % 48.5'nin doktordan duyduklarını saptamıştır.²

Sağlık eğitimi konusunda en etkin rolü üstlenmesi gereken Sağlık personelinin ise % 10.7 oranı ile alanda etkin ve verimli çalıştığı söylenemez.

TABLO 14

AİLE PLANLAMASINA İLİŞKİN BİLGİYİ KİMDEN ALMAYI TERCİH EDERSİNİZ?

CEVAPLAR	SAYI	%
Hiç kimse	13	4.3
Ana-Baba	55	18.3
Meslek Dersi Öğretmeni	167	55.7
Sağlık Personeli	60	20.0
Arkadaş	5	1.7
TOPLAM	300	100

Tablo 14'de görüldüğü gibi öğrencilerin % 55.7'si Aile Planlamasına ilişkin bilgiyi Meslek Dersleri öğretmenlerinden almayı tercih etmektedirler. % 20'si Sağlık personelinden, % 18.3'ü Ana-Babadan, %1.7'si arkadaştan almayı tercih etmektedirler. % 4.3'ü ise hiç kimseden bilgi almak istememektedir.

Aile Planlamasına ilişkin bilgiyi meslek dersi öğretmeninden almak isteyen öğrencilerin oranı % 55.7 ile olumlu bir gösterge olup bu bilgileri okulda öğrenmek istediklerini göstermektedir.

Öğrencilerin "Gebeliği önleme usullerini sizce kim anlatsa daha faydalı olur?" sorusuna verdikleri cevapların dağılımı tablo 15'de görülmektedir.

TABLO 15

GEBELİĞİ ÖNLEME USULLERİ SİZCE KİM ANLATSA DAHA FAYDALI OLUR?

CEVAPLAR	SAYI	%
Doktor	123	41.0
Ebe	70	23.3
Hemşire	19	6.3
Meslek Dersleri Öğretmeni	72	24.0
Hiçkimse	16	5.3
TOPLAM	300	100

Tablo 15'de görüldüğü gibi "Gebeliği önleme usullerini sizce kim anlatsa daha faydalı olur?" sorusuna, öğrencilerin % 41'i doktor, % 23.3'ü ebe, % 6.3'ü hemşire, % 24.ü meslek dersleri öğretmeni, %5.3'ü hiçkimse diye cevap vermişlerdir. Öğrencilerin % 41.0' bu bilginin verilmesini öğretmenin değil doktorun anlatmasını daha faydalı bulmaktadır.

TABLO 16

OKUMAKTA . OLDUĞUNUZ OKULDA ALDIĞINIZ DERSLER İÇİNDE İNSAN ÜREMESİ KONUSUNU İÇEREN DERSİNİZ VAR MI?

CEVAPLAR	SAYI	%
Evet	203	67.7
Hayır	72	24.0
Hatırlamıyorum	25	8.3
TOPLAM	300	100

Tablo 16'da görüldüğü gibi öğrencilerin % 67.7'si insan üremesi konusunu içeren derslerinin olduğunu, % 24'ü olmadığını % 8.3'ü ise hatırlamadıklarını söylemişlerdir. Öğrencilerin % 24'ünün sağlık eğitimi yapılan bu okullarda insan üremesi konusunu işlenmesini belirtmelerirdükkça anlamalıdır. Ancak eğitim programlarında anatomi ve fizyoloji gibi içeriğinde insan üremesi konusununda bulunduğu dersler olmasına rağmen öğrencilerin olumsuz yanıt vermiş oldukları görülmektedir.

TABLO 17

OKUMAKTA OLDUĞUNUZ OKULDA ALDIĞINIZ DERSLER ARASINDA AİLE PLANLAMASI ADINDA BİR DERSİNİZ VAR MI?

CEVAP	SAYI	%
Evet	42	14.0
Hayır	251	83.7
Hatırlamıyorum	7	2.3
TOPLAM	300	100

Aile Planlaması adında bir derslerinin olduğunu söyleyen öğrencilerin oranı % 14'dür. Bunlar Ebelik Bölümü öğrencileridir. Bütün öğrencilerin % 15.7'sini teşkil etmektedirler. % 1.7'si de hatırlamayanlar içinde yer almaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğu % 83.7'si Aile Planlaması adında bir dersleri olmadığını söylemişlerdir. % 2.3'ü de hatırlamamaktadır.

Aile Planlaması dersinin sağlık okulları eğitim öğretim programlarına alınması kalkınma planlarında öngörülmesine karşın bu öğrencilerin % 83.7 oranının aile planlaması dersinin bulunmadığını belirtmişlerdir.

TABLO 18

AİLE PLANLAMASI İLE İLGİLİ BİLGİNİN HANGİ DERSTE VERİLMESİNİ İSTERSİNİZ
BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI:

BÖLÜMLER	A		B		C		D		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	8	13.6	10	17.0	39	66.1	2	3.3	59
Ebelik	-	-	-	-	47	100.0	-	-	47
Laboratuvar	-	-	11	17.2	49	76.6	4	6.3	64
Radyoloji	-	-	4	16.7	18	75.0	2	8.3	24
Çevre Sağlığı	4	10.3	5	12.8	24	61.5	8	19.5	41
Toplum Sağlığı	8	12.3	17	26.2	33	50.8	7	10.8	65
TOPLAM	20	6.7	47	15.7	210	70.0	23	7.7	300

A- Doğumla ilgili dersler içinde,

B- Toplum Sağlığı ile ilgili dersler içinde,

C- Aile Planlaması adında ayrı bir derste,

D- Fikrim Yok.

Aile Planlaması ile ilgili bilginin hangi derste verilmesini istersiniz? sorusuna, Hemşirelikten % 13.6, Çevre Sağlığından % 10.3, Toplum Sağlığından % 12.3'ü doğumla ilgili dersler içinde, Hemşirelik'ten % 17, Laboratuvarından % 17.2, Radyolojiden % 16.7, Çevre Sağlığından % 12.8, Toplum Sağlığından % 26.2'si Toplum Sağlığı ile ilgili dersler içinde, Hemşirelikten % 66.1, Ebelikten % 100, Laboratuvarından % 76.6, Radyolojiden % 75, Çevre Sağlığından % 61.5, Toplum Sağlığından % 50.8'i Aile Planlaması adında ayrı bir derste verilmesini istemişlerdir. Bu konuda fikri olmadığını söyleyenler ise, Hemşirelikten % 3.3, Laboratuvarından % 6.3, Radyolojiden % 8.3, Çevre Sağlığından % 19.5, Toplum Sağlığından % 10.8'dir. Tüm bölümlerin % 50'den fazlasının aile planlaması dersine istekli olduğu görülmektedir.

TABLO 19

AİLE PLANLAMASI İLE İLGİLİ BİLGİLERİN VERİLİŞİNDE TEORİ Mİ, UYGULAMA MI SİZCE DAHA ETKİLİDİR?

CEVAP	SAYI	%
Teori	6	2.0
Uygulama	71	23.7
Teori ve Uygulama birlikte	205	68.3
Fikrim yok	18	6.0
TOPLAM	300	100

Tablo 19'da görüldüğü gibi öğrencilerin % 2'si teorinin, % 23.7'si uygulamanın, % 68.3'ü teori ve uygulamanın birlikte daha etkili olacağını söylemişlerdir. % 6'sı da bu konuda fikirlere olmadığını söylemişlerdir. Öğrencilerin % 68.3'ünün teori ve uygulamanın birlikte düzenlenmesi konusunda bilinçli oldukları görülmektedir.

TABLO 20

SİZ HİÇ AİLE PLANLAMASI UYGULAMALARINA KATILDINIZMI ? BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI:

BÖLÜMLER	EVET		HAYIR		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	38	64.4	21	35.6	59
Ebelik	39	83.0	8	17.0	47
Laboratuvar	2	3.1	62	96.9	64
Radyoloji	-	-	24	100.0	24
Çevre Sağlığı	-	-	41	100.0	41
Toplum Sağlığı	7	10.8	58	89.2	65
TOPLAM	86	28.7	214	71.3	300

Aile Planlaması uygulamalarına katıldığını söyleyen öğrenciler, Hemşirelikten % 64.4, Ebelikten % 83, Laboratuvardan % 3.1, Toplum Sağlığından % 10.8'dir. Aile Planlaması uygulamalarına katılmadıklarını söyleyen öğrenciler, Hemşirelikten % 35.6, Ebelikten % 17, Laboratuvardan % 96.6, Toplum sağlığından % 89.2, Radyoloji ve Çevre Sağlığı Bölümünün % 100'ünün tümüdür. % 17 gibi anlamlı bir oran ile uygulamanın ebelik bölümünde bulunmaması ilginçtir.

Uygulamaya katılan öğrencilere, "Uygulamada Rahim İçi Aracı (RIA) kim tatbik etti?" sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin % 16.6'sı uygulamada RIA'yı bizzat kendilerinin tatbik ettiklerini söylemişlerdir. Bu oran oldukça düşüktür.

TABLO 21

GEBELİĞİ ÖNLEME YÖNTEMLERİNDEN HANGİLERİNİ BİLİYORSUNUZ?

YÖNTEM	BİLEN ÖĞRENCİ		BİLMEYEN ÖĞRENCİ		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
RİA	199	66.3	101	33.7	300
ORAL HAP	208	69.3	92	30.7	300
Kaput-Prezervatif	139	46.3	161	53.7	300
Lavaj-Yıkama	100	33.3	200	66.7	300
Cİ-Geri Çekme	120	40.0	180	60.0	300
Mahalli Fitol	83	27.7	217	72.3	300
Diğer	39	13.0	261	87.0	300

Tablo 21'de görüldüğü gibi gebeliği önleme yöntemlerinden RİA'yı (Rahim İçi Araç), öğrencilerin % 66.3'ü biliyor, % 33.7'si bilmiyor. Oral Hapı % 69.3'ü biliyor, % 30.7'si bilmiyor. Kaputu % 46.3'ü biliyor, % 53.7'si bilmiyor, % 53.7'si bilmiyor. Lavajı % 33.3'ü biliyor, % 66.7'si bilmiyor. C.İ.'yi % 40'ı biliyor, % 60'ı bilmiyor. Mahalli fitili % 27.7'si biliyor, % 72.3'ü bilmiyor. Diğer yöntemleri öğrencilerin % 13'ü biliyor, % 87'si bilmiyor. Coitus Interruptus ve yıkama gibi en kolay uygulanabilecek yöntemlerin öğrencilerin % 60'ı tarafından bilinmemesi ilginçtir.

Öğrencilerin çoğunlukla bildikleri yöntemler şöyle sıralanmaktadır.

1- Oral Hap	4- Lavaj
2- RİA	6- Mahalli Fitol
3- Kaput,	7- Diğer Yöntemler.
4- C.İ.Geri Çekme	

TABLO 22.

ÜLKEMİZ KOŞULLARINDA EN PRATİK VE EN ETKİLİ YÖNTEM SİZCE HANGİSİDİR?

BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI:

BÖLÜMLER	RİA		ORAL HAP		KAPUT		DİĞER		HİÇBİRİ		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	48	81.4	3	5.0	1	1.7	2	1.7	5	8.5	59
Ebelik	46	97.9	1	2.1	-	-	-	-	-	-	47
Laboratuvar	19	29.7	19	29.7	5	7.8	1	1.6	20	31.3	64
Radyoloji	15	62.5	7	29.2	-	-	1	4.7	1	4.7	24
Çevre Sağ.	10	24.4	17	41.5	4	9.8	1	2.4	9	22.0	41
Toplum Sağ.	27	41.5	16	24.6	7	10.8	11	16.9	4	6.2	65
TOPLAM	165	55.0	63	21.0	17	5.7	16	5.3	39	13.0	300

Ülkemiz koşullarında en pratik ve en etkili yöntem sizce hangisidir? sorusuna, RİA diye cevap veren, hemşirelikten % 81.4, ebelikten % 97.9, laboratuvardan % 29.7, radyolojiden % 62.5, çevre sağlığından 24.4, toplum sağlığından % 41.5'dir. Oral Hap diyenler, hemşirelikten % 5, ebelikten %2.1 laboratuvardan % 29.7, radyolojiden % 29.2, çevre sağlığından % 41.5, toplum sağlığından % 24.6'dır. Kaput diyenler, hemşirelikten 1, laboratuvardan 5, çevre sağlığından 4, toplum sağlığından 7 öğrencidir. Diğer yöntemler diyenler, hemşirelikten 2, laboratuvar, radyoloji ve çevre sağlığından birer, toplum sağlığından 11 öğrencidir. Hiçbiri diyenler, hemşirelikten % 8.5, laboratuvardan % 31.3, radyolojiden % 4.7, çevre sağlığından % 22, toplum sağlığından % 6.2'dir.

TABLO 23

AİLE PLANLAMASI EĞİTİM VE UYGULAMA HİZMETLERİ HANGİ SAĞLIK KURULUŞLARINDA VERİLMEKTEDİR?

SAĞLIK KURULUŞU	EVET		HAYIR		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Devlet Hastahanesi	6	2.0	294	98.0	300
Doğumevi	77	25.7	223	74.3	300
Dispanser	8	2.7	292	97.3	300
Nüfus Planlaması Kliniği	175	58.3	125	41.7	300
A.Ç.S. Merkezi	131	43.7	169	56.3	300

Tablo 23'de görüldüğü gibi aile planlaması hizmetlerinin devlet hastahanelerinde verildiğini % 2'si biliyor. % 98'i bilmiyor. Doğumevinde verildiğini % 25'i biliyor, % 74.3'ü bilmiyor. Dispanser de verildiğini % 2.7'si biliyor. % 97.3'ü bilmiyor. Nüfus planlaması kliniğinde verildiğini % 58.3'ü biliyor, % 41.7'si bilmiyor. A.Ç.S. Merkezlerinde aile planlaması eğitim ve uygulama hizmetlerinin verildiğini öğrencilerin % 43.7'si biliyor, % 56.3'ü bilmiyor. Bilindiği gibi devlet hastahanelerinde aile planlamasına ilişkin çalışmalar yapılmaktadır. Öğrencilerin % 98'nin bu konu ile ilgili bilgilerinin bulunmayışı anlamlıdır.

TABLO 24

GEBELİĞİ ÖNLEME YÖNTEMİNİ EŞLER ARASINDA HANGİSİ UYGULAMALIDIR?

BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI:

BÖLÜMLER	KADIN		ERKEK		HERİKİSİ		HİCBİRİ		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	3	5.0	1	1.7	55	93.2	-	-	59
Ebelik	1	2.1	-	-	46	97.9	-	-	47
Laboratuvar	10	15.6	7	10.9	46	71.9	1	1.6	64
Radyoloji	3	12.5	-	-	20	83.3	1	4.2	24
Çevre Sağ.	12	29.3	1	2.4	21	51.2	7	17.1	41
Toplum Sağ.	23	35.4	7	10.8	29	44.6	6	9.2	65
TOPLAM	52	17.3	16	5.3	217	72.3	15	5.0	300

Gebeliği önleme yöntemlerini eşler arasında **hangisi** uygulamalıdır sorusuna, hemşirelikten % 5, ebelikten % 2.1, laboratuvar dan % 15.6, radyolojiden % 12.5, çevre sağlığından % 29.3, toplum sağlığından %35.4'ü kadın, hemşirelikten % 1.7, laboratuvar dan %10.9, çevre sağlığından % 2.4, toplum sağlığından 10.8'i erkek, hemşirelikten % 93.2, ebelikten % 97.9, laboratuvar dan % 71.9, radyolojiden % 83.3, çevre sağlığından % 51.2, toplum sağlığından % 44.6'sı her ikisi birlikte uygulamalıdır cevabını vermiştir. Laboratuvar ve radyolojiden birer, çevre sağlığından 7, toplum sağlığından 6 öğrenci de hiçbiri diye olumsuz cevap vermiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümünün kadın ve erkeğin birlikte aile planlaması uygulamasına katılmaları konusunda bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Ancak toplum sağlığı bölümünde eğitim ve öğretim gören öğrencilerin % 9.2'sinin aile planlaması uygulamalarına karşı çıkmaktadırlar. Bu oran oldukça anlamlıdır.

TABLO 25

GEBELİĞİ ÖNLEMİYİ DÜŞÜNÜRSENİZ KİMİN YARDIMINI İSTERSİNİZ?
BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI

BÖLÜMLER	HANIM DR.		ERKEK DR.		EBE-HEM.		SAĞ.MEM.		HİÇ KİM.		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	
Hemşirelik	38	64.4	2	3.4	15	25.4	-	-	4	6.8	59
Ebelik	19	40.4	1	2.1	26	55.3	-	-	1	2.1	47
Laboratuvar	48	75.0	12	18.8	2	3.1	-	-	2	2.1	64
Radyoloji	16	66.7	3	12.5	2	8.3	1	4.2	2	8.3	24
Çevre Sağ.	19	46.3	1	2.4	11	26.8	-	-	10	24.4	41
Toplum Sağ.	42	64.6	-	-	16	24.6	-	-	7	10.8	65
TOPLAM	182	60.7	19	6.3	72	24.0	1	0.3	26	8.7	300

Gebeliği önlemeyi düşünürseniz kimin yardımını istersiniz? sorusuna, hanım doktor diyenler, hemşirelikten % 64.4, ebelikten % 40.4, laboratuvar dan % 17.5, radyolojiden % 66.7, çevre sağlığından % 46.3, toplum sağlığından % 64.6'dır. Erkek doktor diyenler, hemşirelikten % 3.4, ebelikten % 2.1, laboratuvar dan % 18.8, radyolojiden % 12.5, çevre sağlığından % 2.4'dür. Ebe-hemşire diyenler, hemşirelikten % 25.4, ebelikten % 55.3, laboratuvar dan % 3. radyolojiden % 8.3, çevre sağlığından % 26.8, toplum sağlığından % 24.6'dır. Hiç kimse diye cevap veren, hemşirelikten % 6.8, ebelikten % 2.1, laboratuvar dan % 2.1, radyolojiden % 8.3, çevre sağlığından % 24.4, toplum sağlığından % 10.8'dir. Öğrencilerin % 60.7'si hanım doktor, % 24'ü ise ebe hemşireyi yeğlemişlerdir.

TABLO 26

AİLE PLANLAMASI HİZMETLERİNİN HALK SAĞLIĞINI İYİLEŞTİRMEDE ÖNEMLİ BİR ETKEN OLDUĞU GÖRÜŞÜNÜ BENİMSİYORMUSUNUZ? BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI.

BÖLÜMLER	EVET		HAYIR FİKRİM YOK		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	53	89.8	6	10.2	59
Ebelik	46	97.9	1	2.1	47
Laboratuvar, Radyoloji	74	84.1	14	15.9	88
Çevre sağlığı	25	61.0	16	39.0	41
Toplum sağlığı	44	67.7	21	32.3	65
TOPLAM	242	80.7	58	19.3	300

$$\chi^2 = 29.97$$

$$SD=4$$

$$P < 0.05$$

Tablo 26'da görüldüğü gibi, aile planlaması hizmetlerinin halk sağlığını iyileştirmede önemli bir etken olduğu görüşünü benimsiyormusunuz? sorusuna, hemşirelik bölümünden % 89.8'i evet, % 10.2'si hayır, ebelik

bölümünden % 97.9'u evet, % 2.1'i hayır laboratuvar radyoloji bölümlerinden % 84.1'i evet, % 15.9'u hayır çevre sağlığı bölümünden % 61'i evet, % 39'u hayır toplum sağlığı bölümünden % 67.7'si evet, % 32.3'ü hayır fikrim yok diye cevap vermişlerdir. Toplum sağlığı öğrencilerinin % 32.3'ü aile planlamasının halk sağlığına etkisini bilmemektedir. Ebelik ve hemşirelik bölümü öğrencileri ise bu konu ile ilgili bilgiyi almışlardır.

İstatistiki yöntemlerle bölümler arasında önemli farklar olduğu saptanmıştır. Bölümler teker teker analizden çıkarılarak farkın hangi bölümden geldiği araştırılmıştır. Çevre sağlığı, toplum sağlığı, laboratuvar, radyoloji bölümleri teker teker analizden çıkarıldığında fark önemli bulunmuş üçü birlikte çıkarıldığında fark önemsiz bulunmuştur.

TABLO 27

SİZCE SOSYO-EKONOMİK GELİŞME İLE NÜFUS ARTIŞ HIZI ARASINDA SIKI BİR İLİŞKİ VAR MIDIR?

CEVAP	SAYI	%
Vardır	258	86.0
Yoktur	18	5.0
Fikrim yok	24	8.0
TOPLAM	300	100

Öğrencilerin büyük çoğunluğu % 86'sı sosyo-ekonomik gelişme ile nüfus artış hızı arasında sıkı bir ilişki olduğunu belirtmişlerdir. % 5'i yoktur, % 8'i de fikrim yok diye cevap vermiştir. Öğrencilerin büyük bir bölümü sosyo-ekonomik gelişme ile nüfus artış hızı arasındaki ilişki konusunda gerekli bilgiyi almışlardır.

TABLO 28

BİR EVDE ÇOK ÇOCUK OLMASI AİLENİN GEÇİMİNİ NASIL ETKİLER?

CEVAP	SAYI	%
Gelişimi güçleştirir	265	88.3
Geçime faydası olur	14	4.7
Fark etmez	9	3.0
Fikrim yok	12	4.0
TOPLAM	300	100

Tablo 28'de görüldüğü gibi öğrencilerin % 88.3'ü bir evde çok çocuğun olmasının ailenin geçimini güçleştirdiğini söylemiştir. % 4.7'si geçime faydası olacağını, % 3'ü fark etmeyeceğini, % 4'ü ise bu konuda fikirleri olmadığını söylemişlerdir. Öğrencilerin % 88.3 gibi önemli bir bölümünün çocuk sayısının ailenin sosyo-ekonomik gelişimini etkilediği konusunda yeterli bilgiyi almış oldukları görülmektedir.

TABLO 29

ŞİMDİ ÇOCUK YETİŞTİRME ESKİYE GÖRE NASILDIR?

CEVAP	SAYI	%
Daha Kolay	42	14.0
Daha zor	234	78.0
Fark yok	7	2.3
Bilmiyorum	17	5.7
TOPLAM	300	100

Tablo 29'da görüldüğü gibi öğrencilerin % 14'ü şimdi çocuk yetiştir-
menin eskiye göre daha kolay olduğunu söylerken, % 78'i de daha zor olduğunu
söylemişlerdir. % 2,3'ü fark olmadığını, % 5,7'si de bilmediklerini ifade
etmişlerdir.

TABLO 30

YURDUMUZDA ÇOCUK ÖLÜMLERİ ESKİYE GÖRE NASILDIR?

CEVAP	SAYI	%
Daha az	201	67.0
Daha çok	60	20.0
Aynı	13	4.3
Fikrim yok	26	8.7
TOPLAM	300	100

Tablo 30'da görüldüğü gibi, öğrencilerin % 67'si yurdumuzda çocuk
ölümlerinin eskiye göre daha az, % 20'si daha çok, % 4,3'ü aynı, % 8,7'si de
fikri olmadığını söylemişlerdir.

Yapılan araştırmalara göre, yurdumuzda çocuk ölümleri giderek azalma-
sına rağmen çok yüksek orandadır. Yurdumuzda çocuk ölümlerinin bu kadar
yüksek olmasında, beslenme yetersizliği ve dengesizliği, çevre koşullarının
bozukluğu, annelerin eğitimsizliği gibi sosyo-ekonomik nedenler rol oynamak-
tadır. 23-24-25

Öğrencilerin % 67 gibi anlamlı bir oran ile çocuk ölümlerinin daha
çok olduğu konusunda gerekli bilgiyi almış olduğunu görmekteyiz.

Kadının çok ve sık aralıklarla çocuk doğurması sağlığını nasıl
etkiler? Bölümlere göre dağılımı tablo 31'de gösterilmiştir.

TABLO 31

KADININ ÇOK VE SIK ARALIKLARLA ÇOCUK DOĞURMASI SAĞLIĞINI NASIL ETKİLER?
BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI.

BÖLÜMLER	SAĞLIĞINI BOZAR		SAĞLIĞINI DÜZELTİR		FARK ETMEZ		FİKRİM YOK		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	58	98.3	-	-	1	1.7	-	-	59
Ebelik	47	100.0	-	-	-	-	-	-	47
Laboratuvar	59	92.2	-	-	-	-	5	7.8	64
Radyoloji	21	87.5	-	-	1	4.2	2	8.3	24
Çevre Sağ.	31	75.6	1	2.4	2	4.9	7	17.1	41
Toplum Sağlığı	56	86.2	-	-	4	6.2	5	7.7	65
TOPLAM	272	90.7	1	0.3	8	2.2	19	6.3	300

Kadının çok ve sık aralıklarla çocuk doğurması sağlığını nasıl etkiler? sorusuna, "Sağlığını Bozar" diyenler, hemşirelikten % 98.3, ebelikten % 100, laboratuvardan % 92.2, radyolojiden % 87.5, çevre sağlığından % 75.6, toplum sağlığından % 86.2'dir.

Çevre sağlığından bir kişi "Sağlığını Düzeltir" demiştir. "Fark etmez" diyen, hemşirelikten % 1.7, ebelik ve laboratuvardan yok, radyolojiden % 4.2, çevre sağlığından % 4.9, toplum sağlığından % 6.2'dir. Bu konuda "Fikrim yok" diyen, hemşirelik ve ebelikten yok, laboratuvardan % 7.8, radyolojiden % 8.4, çevre sağlığından % 17.1, toplum sağlığından % 7.7'dir. Öğrencilerin % 90.7 gibi büyük bir bölümünün konu hakkında gerekli bilgiyi almış olduğu görülmektedir. Özellikle ebelik bölümü konunun önemini kavramış görülmektedir.

Anne ölüm oranı paritenin artışına paralel olarak artmakta parite 7'den fazla olduğunda ise anne ölüm hızı iki misline **çıkacaktır.** İstatistiklere göre kadınlarımızın onbinde 15'i her yıl doğumdan ölmektedir. **11-13-23-25** 26-27

TABLO 32

EĞER BİR KADIN PLANLAMADIĞI HALDE GEBE KALIR AMA BU ÇOCUĞU DOĞURMAK İSTEMEYSE NE YAPABİLİR? BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI.

BÖLÜMLER	DOĞURUR		DOKTORA KÜRTAJ YAPTIRIR		KENDİ KENDİNE DÜŞÜRÜR-FIKRİM YOK		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	8	13.6	48	81.4	3	5.1	59
Ebelik	8	17.0	33	70.2	6	12.8	47
laboratuvar Radyoloji	12	13.6	57	64.8	19	21.6	88
Çevre Sağlığı	11	26.8	14	31.1	16	39.0	41
Toplum Sağlığı	21	32.3	27	41.5	17	26.1	65
TOPLAM	60	20.0	179	59.7	61	20.3	300

$$X^2 = 39.33$$

$$SD = 8$$

$$P < 0.05$$

Tablo 32'de görüldüğü gibi, hemşirelik bölümünden % 13.6'sı doğurur, % 81.4'ü doktora kürtaj yaptırır, % 5.1'i kendi kendine düşürmeğe çalışır. Fikrim yok demştir. Ebelik bölümünden % 17'si doğurur, % 70.2'si doktora kürtaj yaptırır, % 12.8'i kendi kendine düşürür, fikrim yok demştir. Laboratuvar radyoloji bölümünden % 13.6'sı doğurur, % 64.8'i doktora kürtaj yaptırır, % 21.6'sı kendi kendine düşürmeğe çalışır, fikrim yok demştir. Çevre sağlığı bölümünden % 26.8'i doğurur, % 31.1 doktora kürtaj yaptırır, % 39'u kendi kendine düşürmeğe çalışır, fikrim yok demştir. Toplum sağlığı bölümünden

% 32.3'ü doğurur, % 41.5'i doktora kürtaj yaptırır, % 26'sı kendi kendine düşürür, fikrim yok demişlerdir. Öğrencilerin % 20.3'ü kendi kendine çocuk düşürmenin ana sağlığını olumsuz biçimde etkilediği konusunda gerekli bilgiyi almamış olduğu görülmektedir.

İstatistiki yöntemlerle bölümler arasında önemli farklar olduğu saptanmıştır. Bölümler teker teker analizden çıkarılarak farkın nereden geldiği araştırılmıştır. Yalnız ebelik ve laboratuvar, radyoloji bölümleri arasındaki fark önemsiz bulunmuştur.

Her yıl dünyada 30 ile 55 milyon kadar düşük yapılmaktadır. Abortusun morbiditesi, gebelik yaşı ve abortus tekniği ile etkilenmektedir. Gebelik süresinin uzamasına bağlı olarak riskte artım söz konusu olmaktadır. Kürtajla yapılan düşük, ilkel yöntemlerle yapılan düşüğe göre sağlık yönünden daha emin kabul edilmektedir.

11-12-13-25

TABLO 33

BÜTÜN HAYATINIZ BOYUNCA SAHİP OLMAK İSTEDİĞİNİZ ÇOCUK SAYISINI SEÇMEK
ELİNİZDE OLSAYDI KAÇ ÇOCUK İSTERDİNİZ? BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI

BÖLÜMLER	İSTENEN ÇOCUK SAYISI			TOPLAM
	1 SAYI	2 SAYI	3+VE DAHA FAZLA SAYI	SAYI
Hemşirelik	10	39	10	59
Ebelik	5	40	2	47
Laboratuvar Radyoloji	20	50	18	88
Çevre Sağlığı	6	15	20	41
Toplum Sağlığı	4	18	43	65
TOPLAM	45	162	93	300

$$\chi^2 = 77.33$$

$$50=8$$

$$P < 0.05$$

Bütün hayatınız boyunca sahip olmak istediğiniz çocuk sayısını seçmek elinizde olsaydı kaç çocuk isterdiniz? sorusuna, 1 çocuk diye cevap veren, hemşirelikten 10, ebelikten 5, laboratuvar ve radyolojiden 20, çevre sağlığından 6, toplam sağlığından 4, toplam 45 öğrencidir. İki çocuk isteyen hemşirelikten 39, ebelikten 40, laboratuvar ve radyolojiden 50, çevre sağlığından 15, toplum sağlığından 18, toplam 162 öğrencidir. 3 ve daha fazla sayıda çocuk isteyen, hemşirelikten 10, ebelikten 2, laboratuvar ve radyolojiden 20, toplum sağlığından 43, toplam 93 öğrencidir.

İstatistikî yöntemlerle bölümler arası farkın önemli olduğu saptanmıştır. Her bölüm teker teker analizden çıkarılarak farkın nereden geldiği araştırılmıştır. Hemşirelik ile laboratuvar radyoloji bölümleri arasındaki fark önembiz bulunmuştur.

Doğurganlık düzeyinde gerek ilke, gerek bölge ölçeğinde belirli bir azalma göze çarpmaktadır. 1968-1969 yıllarında 6.1 olan kırsal alandaki doğurganlık oranı 1973'te düşmüştür. Ülkedeki hızlı toplumsal değişime koşut olarak istenilen doğurganlık düzeyinde de bir düşme görülmektedir. Nitekim istenen çocuk sayısı 1963 de 3.7 iken, 1973 de 2.6'ya düşmüştür.

Bu araştırmada da öğrencilerin tercihi ile toplumsal değişim arasında bir paralellik vardır.

Öğrencilerin istedikleri çocuk sayısı ülkemizin sosyo-ekonomik yapısına uygun düşmektedir.

TABLO 34

YURDUMUZDA AİLE PLANLAMASI İÇİN GEREKLİ OLAN EĞİTİM-ÖĞRETİM VE HİZMETİN SAĞLANMASINI YETERLİ BULUYORMUSUNUZ? BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI

BÖLÜMLER	EVET		HAYIR		FİKRİM YOK		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	-	-	59	100.	-	-	59
Ebelik	-	-	47	100.	-	-	47
Laboratuvar	2	3.1	59	92.2	3	4.7	64
Radyoloji	1	4.2	22	91.7	1	4.2	24
Çevre Sağlığı	-	-	30	73.2	11	26.8	41
Toplum Sağlığı	5	7.7	51	78.5	9	13.8	65
TOPLAM	8	2.7	268	89.3	24	8.0	300

Yurdumuzda aile planlaması için gerekli olan eğitim, öğretim ve hizmetin sağlanmasını yeterli buluyormusunuz? sorusuna, hemşirelik, ebelik ve çevre sağlığı bölümlerinden evet diyen olmamıştır. Laboratuvardan % 3.1, radyolojiden % 4.2, toplum sağlığından % 7.7'si evet demiştir. Hemşirelik ve ebelik bölümü öğrencilerinin tümü %100, laboratuvardan % 92.2'si, radyolojinin % 91.7'si çevre sağlığının % 73.2'si, toplum sağlığının % 78.5'i hayır diye cevap vermişlerdir. Laboratuvar'ın % 4.7'si, radyolojinin % 4.2'si, çevre sağlığının % 26.8'i, toplum sağlığının % 13.8'i fikrim yok diye cevap vermiştir.

Öğrencilerin % 89.3 gibi önemli bir bölümü aile planlaması için gerekli olan eğitim öğretim ve hizmetin sağlanmasını yeterli bulmamaktadır. Yapılan araştırmalar da öğrencilerin bu görüşünü doğrular niteliktedir.

TABLO 35

SİZCE KÜRTAJ BİR AİLE PLANLAMASI YÖNTEMİ OLABİLİR Mİ?

BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI

BÖLÜMLER	EVET		HAYIR		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	19	32.2	40	67.8	59
Ebelik	2	4.3	45	95.7	47
Laboratuvar	13	20.3	51	79.7	64
Radyoloji	10	41.7	14	58.3	24
Çevre sağlığı	11	26.8	30	73.2	41
Toplum Sağlığı	4	6.2	61	93.8	65
TOPLAM	59	19.7	241	80.3	300

$\chi^2 = 24.11$

SD=4

P < 0.05

Sizce kürtaj bir aile planlaması yöntemi olabilirmi? sorusuna, hemşirelik bölümü öğrencilerinin % 32.2'si evet, % 67.8'i hayır, ebelik bölümü öğrencilerinin % 4.3'ü evet, % 95.7'si hayır, laboratuvar bölümü öğrencilerinin % 20.3'ü evet, % 79.7'si hayır, radyoloji bölümü öğrencilerinin %41.7'si evet, % 58.3'ü hayır, çevre sağlığı bölümü öğrencilerinin % 26.8'i evet, % 73.2'si hayır, toplum sağlığı bölümü öğrencilerinin % 6.2'si evet, % 93.8'i hayır diye cevap vermişlerdir. Öğrencilerin % 80.3 gibi önemli bir bölümünün kürtajın zararları konusunda bilgi sahibi olduğu görülmektedir.

Bölümler arasında önemli fark bulunmuştur.

Öğrencilere "Evet ise kürtaj size göre olumlu bir yöntem midir?" sorusu sorulmuştur. Öğrencilerin % 17'si kürtajın kendilerince olumlu bir yöntem olduğunu ifade etmişlerdir.

TABLO 36

SİZCE KÜRTAJ SERBEST BIRAKILMALIMIDIR? BÖLÜMLERE GÖRE DAĞILIMI

BÖLÜMLER	EVET		HAYIR		TOPLAM
	SAYI	%	SAYI	%	SAYI
Hemşirelik	37	62.7	22	37.3	59
Ebelik	18	38.3	29	61.7	47
Laboratuvar	38	59.4	26	40.6	64
Radyoloji	22	91.7	2	8.3	24
Çevre sağlığı	15	36.6	26	63.4	41
Toplum sağlığı	7	10.8	58	89.2	65
TOPLAM	137	45.7	163	54.3	300

$$\chi^2 = 59.18$$

$$SD=4$$

$$P < 0.05$$

Sizce kürtaj serbest bırakılmalı mıdır? sorusuna, hemşirelik bölümü öğrencilerinin % 62.7'si evet, % 37.3'ü hayır, ebelik bölümü öğrencilerinin % 38.3'ü evet, % 61.7'si hayır, laboratuvar bölümü öğrencilerinin % 59.4'ü evet, % 40.6'sı hayır, radyoloji bölümü öğrencilerinin % 91.7'si evet, % 8.3'ü hayır, çevre sağlığı bölümü öğrencilerinin % 36.6'sı evet, % 63.4'ü hayır, toplum sağlığı bölümü öğrencilerinin % 10.8'i evet, % 89.2'si hayır diye cevap vermişlerdir. Öğrencilerin % 54.3 gibi büyük bir oranı kürtajın yasal olması konusunda olumsuz bir tutum geliştirmektedir. Bu da doktor müdahalesi olmadan ilkel yöntemlerle düşük yapan annelerde ölüm oranının yüksek olduğu ve anne sağlığını olumsuz etkilediği konusunda gerekli bilginin verilmediği anlamını taşır.

İstatistikî yöntemlerle bölümler arasında önemli fark bulunmuştur. Hemşirelik ve ebelik bölümleri arasındaki fark önemsiz bulunmuştur.

TABLO 37

AİLE PLANLAMASI SÖZÜNDEKİ NE ANLIYORSUNUZ

DEĞERLENDİRME	SAYI	%
Aile Planlaması anlamını tam bilen	45	15.0
A.P. anlamını az çok bilen	186	62.0
A.P. anlamını hiç bilmeyen	20	6.7
A.P. anlamını yanlış bilen	49	16.3
TOPLAM	300	100

Aile Planlaması: Ailelerin istedikleri sayıda ve istedikleri zaman çocuk sahibi olmaları demektir.

Tablo 37 de görüldüğü gibi öğrencilerin % 15'i aile planlamasının anlamını tam olarak bilmektedirler. % 62'si az-çok biliyor, % 6.7'si hiç bilmiyor, % 16.3'ü de yanlış biliyor.

Işıl Bulut 1979 yılında yaptığı araştırmada, yardımcı sağlık personelinin gerek okulda aldıkları eğitim, gerekse sonradan katıldıkları programlar gözönüne alındığında, aile planlaması hakkında yeterli eğitim almadıklarını belirtmektedir.

Bu öğrencilerin % 15'inin aile planlaması konusunu kavramış olduğu gözlemlenmektedir. Gelecekte sağlık eğitimi ve aile planlaması konusunda görev alacak öğrencilerde bu oran oldukça düşük kabul edilmelidir. Öğrencilerin % 23 gibi bir bölümünün konuyu yanlış bilmeleri ve bilmemeleri konu ile ilgili bilginin verilmeyişinden kaynaklanmaktadır.

V. B Ö L Ü M

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bireyin davranışları aile ve içinde buldukları toplumun sosyo-ekonomik ve kültürel yapısı ile karşılıklı etkileşim içindedir. Yapılan sosyo-psikolojik araştırmalar bireylerin özellikle karar alma ve davranış değiştirme konusunda içinde buldukları toplum ve grup normuna uyduklarına göstermiştir. Bu toplumun içinde yaşayan Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin davranışları, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel gerçeklerinden soyutlanarak incelenmesi olanaksızdır. Sağlık ile ilgili konularda ana ve babaların bilgilerinin artması toplum sağlığını geliştirir. Kuşkusuz bu da gelecek nesillerin aile planlamasına ilişkin bilgi ve tutumlarını etkiler. Yapılan bu çalışmada da ortaya çıkan veriler, Türkiye genelinde değerlendirildiğinde Sağlık Meslek Lisesi öğrencileri ve ailelerinin sosyo-ekonomik ve kültürel durumları arasında önemli bir ayırım saptanamamıştır.

Araştırma kapsamına alınan Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin aile planlamasına ilişkin bilgi ve tutumlarını ilk aşamada yönlendiren aile ve çevresel faktörlerdir. Bu öğrencilerin %31.3'nün aile planlamasına ilişkin bilgiyi, okula gelmeden önce, % 68.7 sinin ise eğitim ve öğrenim gördükleri okula geldikten sonra almış oldukları görülmektedir. Bu da aile ve çevrenin öğrenciye aile planlamasına ilişkin bilgiyi yeterince veremediğini belirtmektedir. Anket sonuçlarına göre bu öğrencilerin annelerinin % 58.7 sinin okur yazar olmadığı görülmektedir. Okur yazar olmayan bir annenin, aile planlamasına ilişkin olumlu bilgi ve tutum kazandırılmasında çocuğuna gerekli bilgiyi verebilmesi güçtür.

Bu öğrencilere konuya ilişkin bilgiyi ikinci aşamada, eğitim ve öğrenim gördükleri okullarda verilmesi gerekmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, okulların, bu bilgi ve tutumların olumlu biçimde değişme ve gelişmesinde etkin bir rol oynadığı söylenemez. Ancak ebelik bölümü gibi aile planlamasının bağımsız bir ders olarak eğitim programlarında yer aldığı

okullarda aynı yargıya varmak olanaklı değildir. Ebelik bölümü öğrencilerinin % 97.9 u aile planlaması hizmetlerinin halk sağlığını iyileştirmede önemli bir etken olduğu konusunda bilgi sahibidirler. Ancak diğer bölümlerde bu oranın ebelik bölümüne göre daha düşük olduğu görülmektedir. Ebelik bölümü öğrencilerinin % 97.9 u RİA'yı en etkili ve en pratik gebeliği önleme aracı olarak değerlendirirken, Laboratuvar bölümü öğrencileri % 29.7 olarak değerlendirmişlerdir. Bu oranlar, aile planlaması dersinin eğitim öğretim programına alınmış olduğu ebelik bölümü öğrencilerinin gerekli bilgiyi kazanmış olduklarını diğer bölümlerde ise bu sonuca ulaşılmamış olduğunu açık olarak göstermektedir.

Öğrencilerin % 54.3 ü kürtaj konusunda olumsuz, % 45.7 si olumlu bir tutum içindedir. İlkel yöntemlerle çocuk düşüren kadınlarda ölüm oranının, yüksek olduğu, çok ve sık doğumların kadının sağlığını olumsuz biçimde etkilediği konusunda okulda yeterli bilgiyi almayan bir öğrencinin kürtaj konusunda olumlu tutum ve alanda verimli çalışması beklenemez.

Yapılan araştırmalar, toplumumuzda aile planlaması ile ilgili bilgilerin çoğunun doktor tarafından verildiğini göstermektedir. Ana işleri tanı ve sağaltım olan doktorun eğitsel işlevlerde yardımcı sağlık personeline göre daha etkin biçimde çalışması, yardımcı sağlık personelinin bu konuda eğitsel işlevlerini yerine getirmediği anlamını taşır. Yapılan bu araştırma da yardımcı sağlık personelinin konu ile ilgili bilgilerinin yetersiz olduğunu göstermektedir. Yetersiz bilgi ile etkin ve verimli biçimde eğitsel işlevlerde ve uygulamada bulunulması olanaksızdır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin % 23 ünün aile planlamasının ne olduğu hakkında hiç bilgilerinin bulunmadığı veya yanlış bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin % 89.3 ü de aile planlaması konusunda yapılan eğitim ve öğretimin yetersiz olduğunu belirtmektedirler.

Tüm öğrencilerin % 5'i, toplum sağlığı bölümünün % 9.2 si aile planlaması uygulamasına karşı çıkmaktadırlar.

Aile planlamasına karşı tutum içinde olan bu öğrencilerden amaçlara yönelik biçimde çalışmaları beklenemez.

Bu çalışma sonuçları değerlendirildiğinde;

- Araştırma kapsamına alınan Sağlık Meslek Liselerinde aile planlaması konusunun ayrı bir ders olarak okutulması toplumsal olduğu kadar eğitsel bir zorunluluktur.

- Aile **Planlaması** derslerinin bu konuda mesleki eğitim ve öğrenim görmüş öğretmenlere verdirilmesi gereklidir.

- Aile **planlaması** teorik ve pratik uygulamalarının sağlıklı biçimde düzenlenmesi için nitelikli ve yeterli sayıda personelin **eğitim ve öğrenim** gördükleri okullardan başlayarak yetiştirilmesi gereklidir. Aile planlamasının eğitim ve uygulama çalışmaları ilgili örgütler tarafından kırsal kesimde yaygınlaştırılmalıdır.

- Aile planlamasının Türkiye genelinde diğer sağlık hizmetleriyle entegrasyonu öncelikle sağlanmalıdır. Bu hizmeti yürütecek istasyon, sağlık evi, sağlık ocağı, ana çocuk sağlığı merkezleri, hükümet **tabiplikleri** ve devlet hastanelerinde bu konuda özel eğitimcilerin **görevlendirilmesi** zorunludur

- Yaygın ve örgün öğretim kurumlarında aile planlaması ile ilgili derslerin konularak toplumun eğitilmesi sağlanmalıdır.

- Bilimsel ve ilgili örgütlerin yapacakları araştırmalar özellikle primer sağlık hizmetlerinin götürülemediği bölgelerde yapılarak aile planlamasına ilişkin aksaklıklar saptanmalı ve iyileştirme çalışmalarına başlanmalıdır

- Aile planlamasına **teorik** ve pratik olarak uygulayacak yardımcı sağlık hizmetleri personelinin bilgi ve tutumlarının bilimsel yöntemlerle **periyodik** olarak ölçülmesi gereklidir.

Ö Z E T

Ülkemizde büyük bir gereksinme duyulan sağaltıcı ve koruyucu sağlık hizmetlerinde görevlendirilecek, yardımcı sağlık personeli yetiştiren Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin, aile planlamasına ilişkin bilgi ve tutumlarını incelemek amacıyla yapılmış betimleyici (Descriptive) bir araştırmadır.

Bu çalışmada örneklem olarak her bölümden öğrencinin katkısını sağlamak düşüncesiyle değişik bölümlerde eğitim ve öğretim yapan 5 Sağlık Meslek Lisesinin son sınıf öğrencilerinin tümü (364) araştırma kapsamına alınmıştır. Ancak bunların 300 üne (% 82.4) anket uygulanabilmiştir. Anket 64 öğrenciye çeşitli nedenlerle uygulanamamıştır.

Cebeci Sağlık Meslek Lisesi hemşirelik bölümünden 59, Doğumevi Sağlık Meslek Lisesi ebelik bölümünden 47, Yenişehir Sağlık Meslek Lisesi Laboratuvar - Radyoloji bölümünden 88, Keçiören Sağlık Meslek Lisesi Çevre Sağlığı bölümünden 41, Çankırı Sağlık Meslek Lisesi Toplum Sağlığı bölümünden 65 öğrenci araştırmaya katılmıştır.

Anket sorularının bazılarını için ortak, bazılarını için de bölümlere göre dağılımları ve analizi yapılan 37 tablo hazırlanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin aile planlaması konusunda bilgi ve tutumlarının çok farklı düzeyde olduğu, konuya ilişkin yeterli bilgiyi alanlar olduğu gibi bilmeyenlerin veya yanlış bilenlerin de bulunduğu görülmüştür. İstatistikî yöntemlerle bölümler arasında önemli farklar bulunmuştur.

Bu öğrencilerin çoğu aile planlaması hizmetlerinin halk sağlığını iyileştirmede önemli bir etken olduğu, yurdumuzda aile planlaması için gerekli olan eğitim ve hizmetin yeterince sağlanmadığı kadınların çok ve sık aralıklarla çocuk doğurmalarının sağlıklarını bozduğu görüşünü benimsemektedirler.

Anket uygulanan öğrenciler bir evde çok çocuğun bulunmasının aile geçimini güçleştirdiğini belirtmişlerdir.

Aile planlaması eğitim ve uygulama hizmetlerini bizzat yürütecek olan bu öğrenciler uygulamaya karşı çıkmışlardır. Öğrencilerin bir kısmı da aile planlaması kavramının ne olduğunu bilmemekte veya yanlış bilmektedirler. Öğrencilerin % 52.7 si kürtajın serbest bırakılmamasına % 45.7 si serbest bırakılmasını istemektedirler.

1965 yılında yürürlüğe giren Nüfus Planlaması Yasası gereğince Sağlık Meslek Liselerine aile planlaması konusu ile ilgili derslerin konması gerekirken bu güne kadar hiç bir gelişme kaydedilmemiştir. Eğitim Programlarına aile planlaması dersinin konmasına önem ve öncelik verilmelidir.

K A Y N A K Ç A

1. İldan, N., Hastanelerde İnsangücü Planlaması ve Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanelerindeki Uygulamalar, (yayınlanmamış tez) Ankara 1978,
2. Bramham, J., Practical Manpower Planning, London Pon Books, 1975.
3. Türkiye Makaleler Bibliyografyası, Milli Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü Yayını, Ankara, 1970.
4. Türkiye Bibliyografyası., Milli Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü Yayını Ankara, 1970.
5. Karasar N., Araştırmalarda Rapor Hazırlama Yöntemi, Kavramlar, İlkeler, Teknikler, Ankara, 1976.
6. Kaptan S., Bilimsel Araştırma Teknikleri, Ankara, 1973.
7. Bertan, M., Tezcan, S., Pratik Epidemiyoloji. Baylan Matbaası, Ankara.1979,
8. Nüfus Planlaması Hakkında Kanun., Kanun No. 557, 10.4.1965
9. Sağlık Hizmetlerinde 50. Yıl., Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı, Sağlık Propagandası Tıbbi İstatistik Genel Müdürlüğü, Yayın No. 422, Ankara, 1973.
10. Bekele, M., Policy, Assignment Children International Conference on Primary Health Care, Alma-Ata 6-12 September, 1978.
11. Durmuş, Z., Düşük Sorunları. 1974 Dünya Nüfus Yıllığı, Ankara, 1974.
12. Fişek, N., Türkiye'de Aşırı Doğurganlık ve Kullanılan Yöntemler, 1973 Araştırması, H.Ü. Yayınları, D-25
13. Kişnişçi, H., Aile Planlaması ile Kadın Sağlığı Arasında ki ilişki Nüfus sorunu ve Organize Sektörde Aile Planlaması Sempozyumu, D.İ.E. Ankara, 1973
14. Dördüncü 5 Yıllık Kalkınma Planı.
15. Yörükoğlu, A., Çocuk Ruh Sağlığı, 1978

16. Sağlık Meslek Liseleri Yönetmeliği. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
No: 401, Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1979.
17. Türkiye İstatistik Yıllığı, D.İ.E. Yayını No: 825 Ankara.
18. Dirican, R., Türkiye'nin Gereksinimi ve İnsangücü Planlaması Yönünden
Uzmanlık Tabib Odaları Bülteni, Ankara, Mart 1977.
19. Özbay, F., Türk Toplumunda Kadın Semineri, İstanbul. 1980.
20. C.Shorter, F., Güvenç, B., Türkiye Demografyası. H.Ü. Yayınları, D.13.
21. Parents and Family Planning Services Ann Vartwright, London Rantledge
and Kegan Pool, 1970
22. Öztürk, Y., Yenikent Sağlık Ocağı Bölgesinde 15-44 Yaş grubu kadınların
ve Kocalarının Aile Planlaması ile ilgili Bilgi Tutum ve Dav-
ranışlarının karşılaştırılması. Uzmanlık Tezi, Ankara, 1974
23. Türk Tabibler Birliği Merkez Konseyi A.Ç.S.Merkezleri ve İşlevleri,
Ankara, Ocak 1979
24. Tokgöz, T., Türkiye Ülke Raporu, 1974 Dünya Nüfus Yılı, Sosyal ve Milli
Refah için Aile Planlaması, Ankara 1974,
25. Tezcan, S., ve Diğerleri, Türkiye'de Çocuk Düşürme, H.Ü. Toplum Hekimli-
ği Enstitüsü, Ankara 1980.
26. Fişek,N., Toplumun Sağlık Düzeninin Yükseltilmesinde En Önemli Araş
Eğitim. Toplum ve Hekim, Ağustos 1978.
27. Öncel, B., Ebe Hemşirenen Doğum Kitabı, 5.Baskı Eko Matbaası, İstanbul
1975.
28. Bulut, I., Ana Çocuk Sağlığı Merkezleri ve Aile Planlaması, Bilim Uzman-
lığı Tezi, Ankara, 1979

SAĞLIK ve SOSYAL YARDIM BAKANLIĞI
MESLEKİ ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
1979-1980 Ders Yılı Sağlık Meslek Liseleri Listesi

SIRA NO.	İL KODU	OKULUN ADI	BULUNDUĞU İL	BÖLÜMÜ	DÜŞÜNCELER
1	03	Afyon Sağ.Mes.Lis.	Afyon	Hemşire	Kız.Yatılı
2	04	Ağrı Sağ.Mes.Lis.	Ağrı	Hemşire	Kız.Yatılı
3	05	Amasya Sağ.Mes.Lis.(x)	Amasya	Hemşire	Kız.Yatılı
4	06	Cebeci Sağ.Mes.Lis.	Ankara	Hemşire	Kız.Yatılı
5	06	Atatürk Sağ.Mes.Lis.(x)	Ankara	Hemşire	Kız.Yatılı
6	06	İhtisas Sağ.Mes.Lis.(x)	Ankara	Hemşire	Kız.Yatılı
7	07	Antalya Sağ.Mes.Lis.	Antalya	Hemşire	Kız.Yatılı.
8	09	Aydın Sağ.Mes.Lis.	Aydın	Hemşire	Kız.Yatılı
9	10	Atatürk Sağ.Mes.Lis.	Balıkesir	Hemşire	Kız.Yatılı
10	11	Bilecik Sağ.Mes.Lis.	Bilecik	Hemşire	Kız.Yatılı
11	13	Bitlis Sağ.Mes.Lis.(x)	Bitlis	Hemşire	Kız.Yatılı
12	14	Bolu Sağ.Mes.Lis.	Bolu	Hemşire	Kız.Yatılı
13	16	Bursa Sağ.Mes.Lis.	Bursa	Hemşire	Kız.Yatılı
14	17	Çanakkale Sağ.Mes.Lis.	Çanakkale	Hemşire	Kız.Yatılı
15	19	Çorum Sağ.Mes.Lis.	Çorum	Hemşire	Kız.Yatılı
16	20	Denizli Sağ.Mes.Lis.	Denizli	Hemşire	Kız.Yatılı
17	21	Diyarbakır Sağ.Mes.Lis.	Diyarbakır	Hemşire	Kız.Yatılı
18	24	Erzincan Sağ.Mes.Lis.	Erzincan	Hemşire	Kız.Yatılı
19	26	Eskişehir Sağ.Mes.Lis.	Eskişehir	Hemşire	Kız.Yatılı
20	28	Giresun Sağ.Mes.Lis.	Giresun	Hemşire	Kız.Yatılı
21	31	Hatay Sağ.Mes.Lis.	Hatay	Hemşire	Kız.Yatılı
22	34	H.Paşa Sağ.Mes.Lis.	İstanbul	Hemşire	Kız.Yatılı
23	34	Haseki Sağ.Mes.Lis.	İstanbul	Hemşire	Kız.Yatılı
24	35	Tepecik Sağ.Mes.Lis.	İzmir	Hemşire	Kız.Yatılı
25	36	Kars Sağ.Mes.Lis.	Kars	Hemşire	Kız.Yatılı
26	37	Kastamonu Sağ.Mes.Lis.	Kastamonu	Hemşire	Kız.Yatılı
27	38	Kayseri Sağ.Mes.Lis.	Kayseri	Hemşire	Kız.Yatılı
28	40	Kırşehir Sağ.Mes.Lis.	Kırşehir	Hemşire	Kız.Yatılı
29	41	Kocaeli Sağ.Mes.Lis.	Kocaeli	Hemşire	Kız.Yatılı
30	42	Konya Sağ.Mes.Lis.	Konya	Hemşire	Kız.Yatılı
31	43	Kütahya Sağ.Mes.Lis.(x)	Kütühya	Hemşire	Kız.Yatılı
32	44	Malatya Sağ.Mes.Lis.	Malatya	Hemşire	Kız.Yatılı
33	46	K.Maraş Sağ.Mes.Lis.	K.Maraş	Hemşire	Kız.Yatılı
34	47	Mardin Sağ.Mes.Lis.(x)	Mardin	Hemşire	Kız.Yatılı
35	48	Muğla Sağ.Mes.Lis.	Muğla	Hemşire	Kız.Yatılı
36	49	Muş Sağ.Mes.Lis.(x)	Muş	Hemşire	Kız.Yatılı
37	50	Nevşehir Sağ.Mes.Lis.	Nevşehir	Hemşire	Kız.Yatılı
38	52	Ordu Sağ.Mes.Lis.	Ordu	Hemşire	Kız.Yatılı
39	53	Rize Sağ.Mes.Lis.(x)	Rize	Hemşire	Kız.Yatılı
40	55	Samsun Sağ.Mes.Lis.	Samsun	Hemşire	Kız.Yatılı
41	56	Siirt Sağ.Mes.Lis.(x)	Siirt	Hemşire	Kız.Yatılı
42	58	Sivas Sağ.Mes.Lis.	Sivas	Hemşire	Kız.Yatılı
43	59	Tekirdağ Sağ.Mes.Lis.	Tekirdağ	Hemşire	Kız.Yatılı
44	60	Tokat Sağ.Mes.Lis.	Tokat	Hemşire	Kız.Yatılı
45	63	Urfa Sağ.Mes.Lis.	Urfa	Hemşire	Kız.Yatılı
46	64	Uşak Sağ.Mes.Lis.(x)	Uşak	Hemşire	Kız.Yatılı
47	67	Zonguldak Sağ.Mes.Lis.	Zonguldak	Hemşire	Kız.Yatılı

SIRA NO.	İL KODU	OKULUN ADI	BULUNDUĞU İL	BÖLÜMÜ	DÜŞÜNCELER
48	01	Adana Sağ.Mes.Lis.	Adana	Ebe	Kız.Yatılı
49	06	Doğumevi Sağ.Mes.Lis.	Ankara	Ebe	Kız.Yatılı
50	06	Telsitler Sağ.Ms.L.(x)	Ankara	Ebe	Kız.Yatılı
51	09	Atatürk Sağ.Mes.Lis.	Aydın	Ebe	Kız.Yatılı
52	10	Balıkesir Sağ.Mes.Lis.	Balıkesir	Ebe	Kız.Yatılı
53	22	Edirne Sağ.Mes.Lis.	Edirne	Ebe	Kız.Yatılı
54	23	Elazığ Sağ.Mes.Lis.	Elazığ	Ebe	Kız.Yatılı
55	25	Erzurum Sağ.Mes.Lis.	Erzurum	Ebe	Kız.Yatılı
56	26	Atatürk Sağ.Mes.Lis.	Eskişehir	Ebe	Kız.Yatılı
57	27	Gaziantep Sağ.M.Lis.	Gaziantep	Ebe	Kız.Yatılı
58	32	Isparta Sağ.Mes.Lis.	Isparta	Ebe	Kız.Yatılı
59	34	Z.Kamil Sağ.Mes.Lis.	İstanbul	Ebe	Kız.Yatılı
60	35	Alsancak Sağ.Mes.Lis.	İzmir	Ebe	Kız.Yatılı
61	38	Atatürk Sağ.Mes.Lis.	Kayseri	Ebe	Kız.Yatılı
62	42	Atatürk Sağ.Mes.Lis.(x)	Konya	Ebe	Kız.Yatılı
63	45	Manisa Sağ.Mes.Lis.	Manisa	Ebe	Kız.Yatılı
64	51	Niğde Sağ.Mes.Lis.	Niğde	Ebe	Kız.Yatılı
65	54	Sakarya Sağ.Mes.Lis.	Sakarya	Ebe	Kız.Yatılı
66	58	Atatürk Sağ.Mes.Lis.	Sivas	Ebe	Kız.Yatılı
67	61	Trakzon Sağ.Mes.Lis.	Trabzon	Ebe	Kız.Yatılı
68	34	Şişli Sağ.Mes.Lis.	İstanbul	Ebe ve Hem.	Kız.Yatılı
69	66	Atatürk Sağ.Mes.Lis.	Yozgat	Ebe ve Hem.	Kız.Yatılı
70	01	Lab.Sağ.Mes.Lis	Adana	Laborant	Kız.Yatılı
71	06	Yenişehir Sağ.Mes.Lis.	Ankara	Lab.veRad.	Kız.Erkek Yat.
72	06	Keçiören Sağ.Mes.Lis.	Ankara	Çevre Sağ.	Erkek Yatılı
73	21	Çevre sağ.Mes.Lis.	Diyarbakır	Çevre Sağ.	Erkek Yatılı
74	15	Burdur Sağ.Mes.Lis.	Burdur	Sağlık Me.	Erkek Gündüz
75	18	Çankırı Sağ.Mes.Lis.(x)	Çankırı	Sağ.Memuru	Erkek Yatılı
76	65	Van Sağ.Mes.Lis.(x)	Van	Sağ.Memuru	Erkek Yatılı

(x) 1980-1981 Öğretim yılında kapatılan okullar

**SAĞLIK MESLEK LİSELERİ EBE VE HEMŞİRELİK
BÖLÜMÜNÜN DERS DAĞITIM CETVELİ**

HEMŞİRELİK VE EBELİK BÖLÜMÜ MÜŞTEREK KÜLTÜR DERSLERİ	I Sınıf	II Sın.	III Sın.	IV Sın.
Türk Dili ve Edebiyatı	5	5	2	-
Matematik	4	2	-	-
Tarih	2	-	3	-
Coğrafya	2	-	1	-
Fiziksel Bilimlere Giriş	4	-	-	-
Yabancı Dil	4	2	2	2
Beden Eğitimi	2	2	1	-
Din Bilgisi	1	1	1	-
Ahlak	1	1	1	-
Turizm	1	1	1	-
Milli Güvenlik		1	1	1
Ev İdaresi			2	
TOPLAM DERS SAAT TUTARI	25	14	16	3
HEMŞİRELİK VE EBELİK BÖLÜMÜ MÜŞTEREK TEMEL BİLİM DERSLERİ				
Anatomi ve Fizyoloji	3			
Biokimya	1			
Mikrobiyoloji ve Bağışıklama	2			
Farmakoloji		1		
Genel Beslenme	2			
Psikoloji		2		
Sosyoloji		2		
TOPLAM DERS SAAT TUTARI	8	5		
HEMŞİRELİK VE EBELİK BÖLÜMÜ MÜŞTEREK MESLEK DERSLERİ				
Meslek Tarihi ve Ahlakı	1			
Kişiler arası ilişkiler				2
Bulaşıcı Hastalıklar Bilgisi			2-4 Uyg.	
Sağlık Hizmetleri Yönetimi				2
Sağlık Eğitimi				1
İlk Yardım				2
Epidemiyoloji ve Sağlık İstatistiği			2	
TOPLAM DERS SAAT TUTARI	1		4-4 Uyg.	7
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ ÖZEL BÖLÜM DERSLERİ				
Meslek Esasları ve Tekniği	6	4	4	4
Dahiliye Hastalıkları ve Hemşireliği		2-4 Uyg.		
Hariciye Hastalıkları ve Hemşireliği		2-8 Uyg.		
Çocuk Sağlığı Hastalıkları ve Hemşireliği			2-4 Uyg.	
Doğum Aile Planlaması "Jinekoloji" Hemşireliği			2-4 Uyg.	4 Uyg.
Akıl Sağlığı ve Psikiyatri Hemşireliği			2-4 Uyg.	
Toplum Sağlığı Hemşireliği				4-12 Uyg.
Patolojiye Giriş		1		
EBELİK BÖLÜMÜ ÖZEL MESLEK DERSLERİ				
Hasta Bakımı ve Koruyucu Ebelik Hizmetleri	6	6	2	2
Hastalıklar Bilgisi		2-4 Uyg.		
Ana Sağlığı ve Aile Planlaması		3	4-8 Uyg.	2-16 Uyg.
Kadın Hastalıkları			2	
Çocuk Sağlığı ve Gelişimi			2	2-12 Uyg.
GENEL TOPLAM DERS SAATLERİ	6	11-4 Uyg.	10-8 Uyg.	6-28 Uyg.

BÖLÜM : LABORATUVAR

KÜLTÜR DERSLERİ	1.SINIF		2.SINIF		3.SINIF		4.SINIF	
	1.D	2.D.	1.D.	2.D.	1.D.	2.D.	1.D.	2.D.
Türk Dili ve Edebiyatı	3	3	3	3	2	2		
Coğrafya	1	1	1	1				
Tarih	1	1	1	1				
Gen.Pisk. ve Eğt.Pist.					1	1	1	1
Sosyoloji					1	1		
Yabancı dil	5	5	4	4	4	4	4	4
Milli Güvenlik	1	1	1	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	2	2	1	1	1	1		
Matematik(Cebir-Geometri)	3	3	2	2	2	2		
Fizik	3	3	2	2	2	2		
Kimya	3	3	2	2				
GENEL TOPLAM	22	22	17	17	14	14	6	6
MESLEK DERSLERİ	1.D.	2.D.	1.D.	2.D.	1.D.	2.D.	1.D.	2.D.
Anatomi-Fizyoloji	3	3						
Daktilograf	4							
İlk Yardım	1							
Hijyen		1						
Deney Hayvanları Bakımı		2						
Teknik Resim		1						
Mikrobiyoloji-Laboratuvar			2	2				
Histoloji Teorik			2					
Histoloji Pratik				3				
Fotoğrafçılık				4				
Tatbiki-Biokimya					2	2		
Pratik Mikrobiyoloji					3	3		
Hematoloji Pratik					3	3		
Radyoloji Bilgisi					3	3		
Elektrikli ve Elektronik Tıbbi Cihaz ve Tekniği					3	3		
Tıbbı İstatistik					1			
Patolojik Anatomi					1			
Deontoloji							1	
Arşiv Bilgisi							1	
Laborativar(Fizik-Kimya)	5	5	5	5				
Tatbiki Fizik ve Tıbbı. Aletler			1	1	1	1		
Hematoloji Teorik				1	1			
Hastalıklar Bilgisi			2	2	1	2		
UYGULAMA	1	2	7	1	3	3	38	38
TOPLAM	14	14	19	18	22	22	38	38

BÖLÜM EBELİK

KÜLTÜR DERSLERİ	1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	
				1.D.	11.D.
Kültür dili ve edebiyatı	5	5	2		
Matematik	4	2			
Tarih	2		3		
Coğrafya	2		1		
Fiziksel bilimlere giriş	4				
Yabancı Dil	4	2	2	4	4
Beden Eğitimi	2	2	1		
Din bilgisi	1	1	1		
Milli Güvenlik		1	1	1	1
Truzim			2		
Ev İdaresi			2		
Ahlak	1	1	1		
Kültür Ders.Haftalık Toplam Saati	25/26	14/15	15/16	5	5
	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	
	T L U	T L U	T L U	1.D	11.D
TEMEL BİLİM DERSLERİ					
Anatomi	3				
Mikbiy.Biyok.Bağışıklığı	2				
Genel Beslenme	2				
Farmakoloji		1			
Psikoloji		2			
Sosyoloji		2			
TEMEL BİLİM DERSLERİ					
HAFTALIK TOPLAM SAAT	7	5	-	-	-
MESLEK DERSLERİ	1.Sınıf	2.Sınıf	3.Sınıf	4.Sınıf	
	T L U	T L U	T L U	L.D.	II.D
Has.Bak.ve Kory.Ebe Hiz.	3	4	3	4	
Meslek Tarihi ve Ahlak	1				
Kişiler arası ilişki.				2	
Hastalıklar Bilgisi		3	4		
Bulaşıcı Hast.Savaş		2	4		
Sağlık Hizmetleri Yön.				2	
Sağlık Eğitimi				1	
Ana Sağ. ve Aile Planla.		3	4	8	
Kadın Hastalıkları			2	2	
Çocuk Sağ.ve Geliş.			2		
İlk Yardım			2		
Epidemiyoloji ve İst.			2		
Ebe ve Doğum Hems.				4	
Hem.Sery.ve Hast.İda.					2
Mesleki ve Sos.Prob.					2
MESLEK DERSLERİ VE					
HAFTALIK TOPLAM SAAT	4	11	17	4	4
UYGULAMA HAFTALIK TOPLAM SAAT	4	12	8	8	
GENEL TOPLAM	40/41 3R:	42/43 3:R	40/41 3:R	16	

SAĞLIK MESLEK LİSELERİ HAFTALIK DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ
(1980-1981)

BÖLÜM : Hemşirelik

	I.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	
				I.D	II.D
Türk Dili ve Edebiyatı	5	5	2	-	-
Matematik	4	2	-	-	-
Tarih	2	-	3	-	-
Coğrafya	2	-	1	-	-
Fiziksel Bilimlere Giriş	4	-	-	-	-
Yabancı Dil	4	2	2	4	4
Beden Eğitimi	2	2	1	1	1
Diş Bilgisi	1	1	1	-	-
Milli Güvenlik	-	1	1	1	1
Turizm	-	-	2	-	-
Ev İdaresi	-	-	2	-	-
Ahlak	1	1	1	-	-
KÜLTÜR DERSLERİ HAFTALIK TOPLAM SAAT	24/25	14/15	15/16	5	5
TEMEL BİLİM DERSLERİ	T L U	T L U	T L U		
Anatomi Fizyoloji	3 - -	- - -	- - -	-	-
Biokimya	1 - -	- - -	- - -	-	-
Mikrobiyoloji	2 - -	- - -	- - -	-	-
Patolojiye Giriş	- - -	1 - -	- - -	-	-
Epidemiyoloji ve Bulaşıcı Hast.	- - -	- - -	2 - 4	-	-
Parazitoloji	- - -	1 - -	- - -	-	-
Psikoloji	- - -	2 - -	- - -	-	-
Sosyoloji	- - -	2 - -	- - -	-	-
Genel Beslenme	1 - -	- - -	- - -	-	-
TEMEL BİLİM DERSLERİ HAFTALIK DERS T.	7	6	2	4	-
MESLEK DERSLERİ	1.SINIF	2.SINIF	3.SINIF	4.SINIF	
Hemşirelik esasları ve Tekniği	3 4	- - -	- - -	-	-
Hem.Tarihi Fels.Ahlaki ve Perns.	1 - -	- - -	- - -	-	-
Hemşirelik kişiler arası ilişki	- - -	1 - -	- - -	-	-
Dahili Hastalıklar Hemşireliği	- - -	2 - 8	- - -	-	-
Cerrahi hastalıklar Hemşireliği	- - -	2 - 8	- - -	-	-
Çocuk Sağ.ve Hastalıklar Hems.	- - -	- - -	2 - 8	-	-
Doğum ve Jinekoloji Hemşireliği	- - -	- - -	2 - 8	-	-
Doğum ve Hemşireliği	- - -	- - -	- - -	4	-
Ebelik	- - -	- - -	- - -	4	-
Hem.Servisleri ve Hastane İd.	- - -	- - -	- - -	-	2
Mesleki ve Sosyal Problemler	- - -	- - -	- - -	-	2
Diyet	- - -	- - -	- - -	-	2
Akil Sağlığı Hast.ve Hemşireliği	- - -	- - -	- - -	-	-
Toplum Sağlığı Hemşireliği	- - -	- - -	- - -	-	-
Hemşirelik Hizmetlerinde Öğretim	- - -	- - -	- - -	-	-
İlk Yardım ve Felaketlerde Hemşire	- - -	- - -	- - -	-	-
Meslek Dersleri Haftalık Toplam Saat	4 4	5 - 16	4 - 16	8	6
Uygulama Haftalık Toplam Saat	- 4	- - 16	- - 20	33	33
Yıllık Uygulama Toplam saat	41/42	40/41	41/42		
GENEL TOPLAM	41/42-3R	40/41-3R	41/42-3R	44	44

ÖLÜM: Sağlık Memurluğu

DERSLER	1.SINIF		2.SINIF		3.SINIF		4.SINIF	
	I.D	II.D	I.D	II.D	I.D	II.D	I.D	II.D
Türk Dili ve Edebiyatı	3	3	3	3	2	2	-	-
Coğrafya	1	1	1	1	-	-	-	-
Tarih	1	1	1	1	-	-	-	-
Genel Psikoloji ve Eğt.Gels.Psk.	1	1	1	1	-	-	-	-
Psikoloji	-	-	1	1	-	-	-	-
Yabancı Dil	5	5	4	4	4	4	4	4
Milli Güvenlik	-	-	1	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	2	2	1	1	1	1	-	-
Matematik(Aritmetik ve Cebir,Geometri)	2	2	-	-	-	-	-	-
Fizik-Biofizik	2	2	-	-	-	-	-	-
Kimya-Biyokimya	2	2	-	-	-	-	-	-
KÜLTÜR DERSLERİ TOPLAMI	20	20	13	13	8	8	5	5
Grup Çalışması	4	-	-	-	-	-	-	-
Botomi ve Fizyoloji	3	3	-	-	-	-	-	-
Mikrobiyoloji ve Laboratuvar	-	2	-	-	-	-	-	-
Hemşirelik Esasları ve Tekniği	6	5	-	2	2	-	-	-
Hemşirelik Tarihi felsefesi ve ahlaki prensipleri	1	1	-	-	-	-	-	-
Genel Beslenme(Laboratuvar dahil)	2	-	-	-	-	-	-	-
Genel Patoloji	-	1	-	-	-	-	-	-
Farmakoloji	-	-	2	-	-	-	-	-
Dişhastalıkları ve bakımı	-	-	4	-	-	-	-	-
Deri Hastalıkları, bakımı ve üroloji	-	-	4	3	-	-	-	-
Madde Hastalıkları ve Aile Bilgisi	-	-	-	1	-	-	-	-
Bebek Hastalıkları ve Bakımı	-	-	-	4	-	-	-	-
Yardımcı	-	-	1	-	-	-	-	-
Evde Hemşireliği	-	-	-	1	-	-	-	-
Infeksiyon hastalıkları ve Bakımı	-	-	-	-	3	3	-	-
Merkezi Sinir Hastalıkları ve Bakımı	-	-	-	-	3	3	-	-
Oral Sağlık İdaresi	-	-	-	-	4	3	-	-
Oral Sağlık Hemşireliği	-	-	-	-	4	4	-	-
Eğitim Metotları	-	-	-	-	-	2	-	-
Hemşirelik servisleri ve Hastane İdaresi	-	-	-	-	-	-	-	2
Hemşirelik ve Sosyal Problemler	-	-	-	-	-	-	-	2
Yardımcı	-	-	-	-	-	-	-	2
Toplum Sağlığını ilgilendiren Hastalıklar	-	-	-	-	-	-	2	-
Yardımcı	-	-	-	-	-	-	2	-
YERLEK DERSLERİ TOPLAMI	12	12	11	11	12	12	4	6
YERLEK TOPLAM	-	4	12	12	16	16	35	33
Genel Toplam	36	36	36	36	36	36	44	44

) Yabancı Dil için bütün sınıflarda Çarşamba günü öğleden sonra 2 saat kurs yapılacaktır.

BÖLÜM : ÇEVRE SAĞLIĞI

KÜLTÜR DERSLERİ	1.SINIF		2.SINIF		3.SINIF		4.SINIF	
	1.D	2.D	1.D	2.D	1.D	2.D	1.D	2.D
Türk Dili ve Edebiyatı	3	3	3	3	2	2		
Coğrafya	1	1	1	1				
Tarih	1	1	1	1				
Genel Psikoloji ve Eğitim-Gelişim Psikolojisi	1	1	1	1				
Sosyoloji			1	1				
Yabancı Dil	5	5	4	4	4	4	4	4
Milli Güvenlik			1	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	2	2	1	1	1	1		
Matematik (Cebir Geometri)	3	3	2	2	2	2		
Fizik	3	3	2	2	2	2		
Kimya	3	3	2	2				
GENEL TOPLAM	23	23	19	19	12	12	5	5
MESLEK DERSLERİ	1.D	2.D	1.D	2.D	1.D	2.D	1.D	2.D
Anotomi Fizyoloji	2	1						
Enfeksiyon Hastalıkları	1	1	1	1				
İlk Yardım	1							
Teknik Resim			2	1			1	1
Meslek Yapı Bilgisi			3	3				
Su Bilgisi			2	2	2	2	2	2
Gıda Kontrolü			2	2	2	2	1	1
Kanalizasyon			2	2	2	2	1	
Halk Sağlığı İdaresi					2			
Halk Sağlığı Eğitimi					1	2	1	
Hayati İstatistik			1	1				
Kemiriciler vektür								
Fare ve haşaret				1	1	1		
Mesken hijyeni ve İnşaat			1		1	1		
Endüstri Hijyeni					1			
Hava Meydanları ve Liman Sağlığı							1	
Katı maddelerin imhası					1	1	1	1
Hava Kirlenmesi							1	1
Genel Sağlık Bilgisi (Hijyen)		2						
Toplam çalışma ve uygulama	9	9	3	4	11	11	31	32
GENEL TOPLAM	13	13	17	17	24	24	39	38

BÖLÜM : RADYOLOJİ VE TEDAVİ LABORATUVARI

KÜLTÜR DERSLERİ	1.SINIF		2.SINIF		3.SINIF		4.SINIF	
	1.D	2.D	1.D	2.D	1.D	2.D	1.D	2.D
Türk Dili ve Edebiyatı	3	3	3	3	2	2		
Coğrafya	1	1	1	1				
Tarih	1	1	1	1				
Genel Psikoloji ve Eğitim gelişim Psikolojisi					1	1	1	1
Sosyoloji					1	1		
Yabancı Dil	5	5	4	4	4	4	4	4
Milli Güvenlik			1	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	2	2	1	1	1	1		
Matematik (Cebir -Geometri)	3	3	2	2	2	2		
Fizik	3	3	2	2	2	2		
Kimya	3	3	2	2				
GENEL TOPLAM	22	22	17	17	14	14	6	6
MESLEK DERSLERİ	1.SINIF		2.SINIF		3.SINIF		4.SINIF	
	1.D	2.D	1.D	2.D	1.D	2.D	1.D	2.D
Laboratuvar (Fizik-Kimya)	5	5						
İlk Yardım	1							
Hijyen		1						
Banyo Tekniği			2	2				
Daktilografi			2	2				
Arşiv Bilgisi					1	1		
Tıbbi İstatistik					1			
Patolojik Anatomi					1			
Deontoloji						1		
Hemotoloji Genel (Teorik)						1		
Anatomi Fizyoloji	3	3	2	2	2	2		
Tatbiki fizik, tıbbi aletler			3	3	3	3		
Hastalıklar Bilgisi			2	2	1	2		
Elektrikli ve Elektronik tıbbi cihazlar			5	5	5	5		
Radyoloji				1	4	4		
UYGULAMA	1	2	7	1	3	3	38	38
GENEL TOPLAM	10	11	23	18	21	22	38	38

SAĞLIK MESLEK LİSESİ ÖĞRENCİLERİNİN AİLE PLANLAMASINA
İLİŞKİN BİLGİ-TUTUM ANKETİ

- 4 1) Hangi okulda okuyorsunuz ?
- 1-Cebeci Sağlık Meslek Lisesi
 - 2-Doğumevi " " "
 - 3-Yenişehir " " "
 - 4-Keçiören " " "
 - 5-Çankırı " " "
- 5 2)Okuduğunuz bölüm nedir?
- 1- Hemşirelik
 - 2- Ebelik
 - 3- Laboratuvar
 - 4- Radyoloji
 - 5- Çevre Sağlığı
 - 6- Toplum Sağlığı
- 6 3) Kaç Yaşınızdasınız?
- 1- 18-20
 - 2- 21-23
 - 3- 24-26
- 7 4) Annenizin eğitim durumu nedir?
- 1- Okur Yazar değil
 - 2- İlk Okul
 - 3- Orta - Lise
 - 4- Yüksek Okul
- 8 5) Annenizin Çalışma Durumu Nedir?
- 1- Ev Kadını
 - 2- Çalışıyor
- 9 6) Babanızın Eğitim Durumu Nedir?
- 1- Okur Yazar Değil
 - 2- İlk Okul
 - 3- Orta - Lise
 - 4- Yüksek Okul

- 10 7) Babanızın Mesleği Nedir?
- 1- Çiftçi
 - 2- Devlet Memuru
 - 3- İşçi
 - 4- Serbest Meslek
- 11 8) Yaşayan Kaç kardeşiniz var?
- 1- 0 - 1
 - 2- 2 - 3
 - 3- 4 - 5
 - 4- 6 - 7
 - 5- 8 - X
- 12 9) Ölen Kardeşiniz varmı?
- 1- 0 - 1
 - 2- 2 - 3
 - 3- 4 - 5
 - 4- 6 - 7
 - 5- 8 ve daha fazla
- 13 10) Siz Ailede kaçınıcı çocuksunuz?
- 1- 1.ci
 - 2- 2.ci
 - 3- 3.cü
 - 4- 4.cü
 - 5- 5 ve daha fazla
- 14 11) Bu okula gelmeden önce nerede yaşıyordunuz?
- 1- İl
 - 2- İlçe
 - 3- Kasaba
 - 4- Köy
- 15 12) Siz aile planlaması ile ilgili bilgiyi ne zaman aldınız?
- 1-Bu Okula gelmeden önce
 - 2-Bu okula geldikten sonra

- 16 13) Şimdiye kadar okul programlarınızda herhangi bir dersten size aile planlamasına ilişkin bilgi verildimi?
1- Evet
2- Hayır
3- Hatırlamıyorum
- 17 14) Verildiyse, .u bilgiyi kendinize yeterli buldunuzmu?
1- Evet
2- Hayır
3- Fikrim Yok
- 18 15) Aile planlamasına ilişkin bilgiyi size kim verdi?
1- Hiç Kimse
2- Ana - Baba
3- Öğretmen
4- Sağlık Personeli
5- Arkadaş
6- Masın
- 19 16) Aile planlamasına ilişkin bilgiyi kimden almayı tercih edersiniz?
1- Hiç Kimse
2- Ana-Baba
3- Meslek Dersleri Öğretmeni
4- Sağlık Personeli
5- Arkadaş
- 20 17) Gebeliği önleme usullerini size kim anlatsa daha faydalı olur?
1- Doktor
2- Ebe
3- Hemşire
4- Sağlık Memuru
5- Meslek Dersleri öğretmeni
6- Komşu - Arkadaş
7- Hiç kimse

- 21 18) Okumakta olduğunuz okulda aldığınız dersler arasında insan
üremesi konusu içeren dersiniz varmı?
1- Evet
2- Hayır
3- Hatırlamıyorum
- 22 19) Okumakta olduğunuz okulda aldığımız dersler arasında aile
planlaması adında bir dersiniz varmı?
1- Evet
2- Hayır
3- Hatırlamıyorum
- 23 20) Aile planlaması ile ilgili bilginin hangi derste verilmesini
istersiniz?
1-Doğumla ilgili dersler içinde
2-Toplum sağlığı ile ilgili dersler içinde
3-Aile planlaması adında ayrı bir derste
4-Fikrim Yok
- 24 21) Aile palanlaması ile ilgili bilgilerin verilisinde teori mi
uygulama mı sizce daha etkilidir?
1- Teori
2- Uygulama
3- Teori ve Uygulama birlikte
4- Fikrim Yok
- 25 22) Siz hiç aile planlaması uygulamalarına katıldınız mı?
1- Evet
2- Hayır

- 26 23) Katıldıysanız uygulamada rahim içi aracı kim tatbik etti?
- 1- Kendim
 - 2- Ebe
 - 3- Hemşire
 - 4- Doktor
 - 5- Meslek dersi öğretmeni
- 27 -33 24) Gebeliği önleme ile ilgili hangi yöntemleri biliyorsunuz?
- 1- RİA - Rahim içi araç
 - 2- Ağızdan Alınan HAP - Kontroseptiv
 - 3- Caput- Prezervatif
 - 4- Lavaj-Yıkama
 - 5- Cİ-Geri Çekme
 - 6- Mahalli Fitol
 - 7- Diğer(Belirtiniz)
- 34 25) Ülkemiz koşullarına en pratik ve en etkili yöntem sizce hangisidir? (Tek yöntem işaretleyin)
- 1- RİA- Rahim içi araç
 - 2- Ağızdan alınan HAP-Kontroseptiv
 - 3- Caput- Prezervatif
 - 4- Lavaj- Yıkama
 - 5- Cİ- Geri Çekme
 - 6- Mahalli Fitol
 - 7- Diğer (Belirtiniz)
- 35 26) Aile planlaması eğitimve uygulama hizmetleri hangi sağlık kuruluşlarında verilmektedir?
- 1- Devlet Hastanesi
 - 2- Doğumevi
 - 3- Dispanser

4- Nüfus planlaması kliniği

5- A.Ç.S. Merkezi

40 27) Gebeliği önleme yöntemini eşler arasında hangisi uygulamalı

1- Kadın

2- Erkek

3- Her ikisi

4- Hiç biri

41 28) Gebeliği önlemeyi düşünürseniz kimin yardımını istersiniz?

1- Hanım Doktor

2- Erkek doktor

3- Ebe- Hemşire

4- Sağlık Memuru

5- Hiç kimse

42 29) Aile planlaması hizmetlerinin Halk Sağlığını iyileştirmede önemli bir etken olduğu görüşünü benimsiyormusunuz?

1- Evet

2- Hayır

3- Fikrim Yok

43 30) Sizce Sosyo-Ekonomik gelişme ile nüfus artış hızı arasında sıkı bir ilişki var mıdır?

1- Vardır

2- Yoktur

3- Fikrim Yok

44 31) Yurdumuzda aile planlaması için gerekli olan öğretim, eğitim ve hizmetin sağlanmasını yeterli buluyormusunuz?

1- Evet

2- Hayır

3- Fikrim yok

- 45 32) Kadının çok ve sık aralıklarla çocuk doğurması sağlığını nasıl etkiler?
- 1- Sağlığını bozar
 - 2- Sağlığını düzeltir
 - 3- Fark etmez
 - 4- Fikrim yok
- 46 33) Eğer bir kadın planlamadığı halde gebe kalır ama bu çocuğu doğurmak istemezse ne yapabilir?
- 1- Doğurur
 - 2- Doktora gider kürtaj yaptırır
 - 3- Kendi kendine düşürmeye çalışır
 - 4- Fikrim yok
- 47 34) Bir evde çok çocuk olması ailenin geçimini nasıl etkiler?
- 1- Geçimi güçleştirir
 - 2- Geçimine faydası olur
 - 3- Fark etmez
 - 4- Fikrim yok
- 48 35) Şimdi çocuk yetiştirmek eskiye göre nasıldır?
- 1- Daha kolay
 - 2- daha zor
 - 3- Fark yok
 - 4- bilmiyorum
- 49 36) Yurdumuzda çocuk ölümleri eskiye göre nasıldır?
- 1- Daha az
 - 2- Daha Çok
 - 3- Aynı
 - 4- Fikrim Yok

50

37) Bütün hayatınız boyunca sahip olmak istediğiniz çocuk sayısını seçmek elinizde olsaydı kaç çocuk isterdiniz ?

1- 0

2- 1

3- 2

4- 3

5- 4

6- 5

7-6 ve daha fazla

51

38) Sizce kürtaj bir aile planlaması yöntemi olabilir mi?

1- Evet

2- Hayır

52

39) Evet ise kürtaj size göre olumlu bir yöntem midir?

1- Evet

2- Hayır

53

40) Sizce kürtaj serbest bırakılmalı mıdır?

1- Evet

2- Hayır

41- Aile Planlaması sözünden ne anlıyorsunuz kısaca açıklayınız?

.....

.....